

ΜΑΘΗΜΑ ΧΙΙ, ΜΑΘΗΜΑ ΧΙΥ

ΚΕΙΜΕΝΟ

α) L. Aemilio Paulo consuli iterum bellum cum Perse rege gerere obtigit. Ut domum ad vesperum rediit, filiola eius Tertia, quae tum erat admodum parvula, ad complexum patris cucurrit.

β) Post bellum Actiacum Cassius Parmensis, qui in exercitu M. Antōnii fuerat, Athēnas confūgit. Ibi vix animum sollicitum somno dederat, cum repente apparuit ei species horrenda. Existimāvit ad se venire hominem ingentis magnitudinis et facie squalidā, similem effigiēi mortui. Quem simul aspexit Cassius, timōrem concēpit nomenque eius audīre cupīvit. Respondit ille se esse Orcum.

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B. 2. Να βρείτε στα λατινικά κείμενα που δίνονται μία ετυμολογικά συγγενή λέξη για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής: εσπερινός, πατρογονικός, κουρσεύω, καταφύγιο, παράδοση.

Μονάδες 10

B. 6. α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις λέξεις:

admodum:	είναι..... στο.....
Athenas:	είναι..... στο.....
venire:	είναι στο.....
magnitudinis:	είναι στο.....
se (κείμενο β, το δεύτερο):	είναι..... στο.....

(μονάδες 10)

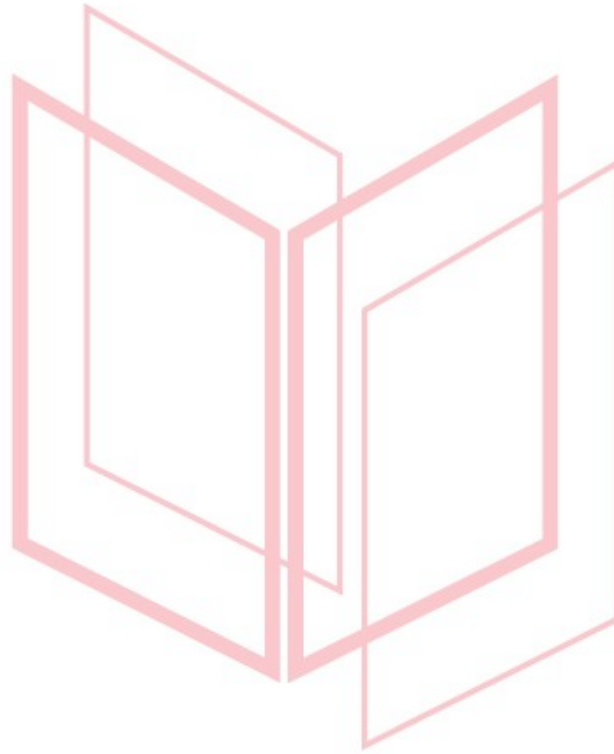
β) Ibi vix animum sollicitum somno dederat, cum repente apparuit ei species horrenda.: Να αναγνωρίσετε το είδος της δευτερεύουσας πρότασης (2 μονάδες) και να προσδιορίσετε το είδος του cum (2 μονάδες). Πώς εκφέρεται η πρόταση (έγκλιση/χρόνος) (2 μονάδες) και ποια

15315

είναι η συντακτική λειτουργία της (2 μονάδες); Παρατηρείτε κάποια ιδιαιτερότητα στη συντακτική σχέση μεταξύ της κύριας και της δευτερεύουσας πρότασης; (2 μονάδες)

(μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

15315-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. α) Στο Λεύκιο Αμίλιο Παύλο ύπατο για δεύτερη φορά έλαχε να κάνει πόλεμο εναντίον του βασιλιά Περσέα. Όταν στο σπίτι το βραδάκι επέστρεψε, η κορούλα του η Τέρτια, η οποία τότε ήταν πάρα πολύ μικρούλα, έτρεξε στην αγκαλιά του πατέρα.

β) Μετά τον πόλεμο στο Άκτιο ο Κάσσιος από την Πάρμα, ο οποίος ήταν στο στρατό του Μάρκου Αντωνίου (είχε υπηρετήσει στον στρατό του Μάρκου Αντωνίου), κατέφυγε στην Αθήνα. Εκεί πριν καλά καλά/μόλις είχε παραδώσει το ταραγμένο πνεύμα του στον ύπνο, όταν εμφανίστηκε ξαφνικά σε αυτόν φρικτή μορφή. Νόμιζε πως ερχόταν σε αυτόν άνθρωπος πελώριου μεγέθους και με βρώμικο πρόσωπο, όμοιος με εικόνα νεκρού. Αυτόν μόλις κοίταξε ο Κάσσιος, τον έπιασε φόβος και το όνομά του θέλησε να πληροφορηθεί. Εκείνος απάντησε ότι ήταν ο Πλούτωνας.

B. 2.

εσπερινός → vesperum

πατρογονικός → patris

κουρσεύω → cucurrit

καταφύγιο → confugit

παράδοση → dedit

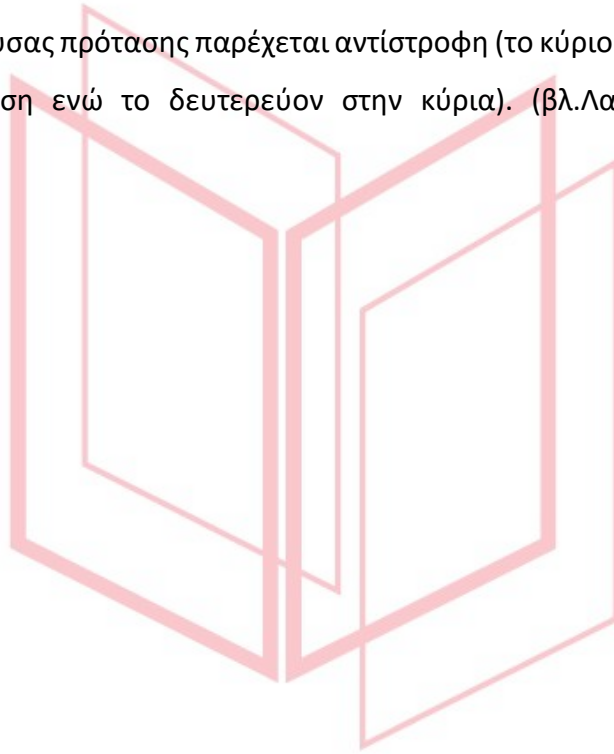
(μονάδες 10)

B. 6. α)

admodum:	είναι επιρρηματικός προσδιορισμός του ποσού στο parvula
Athenas:	είναι απρόθετη αιτιατική που δηλώνει κίνηση σε τόπο (επειδή είναι όνομα πόλης) στο ρήμα confugit
venire:	είναι αντικείμενο στο ρήμα existimavit (ειδικό απαρέμφατο)
magnitudinis:	είναι γενική της ιδιότητας στο hominem
se (κείμενο β, το δεύτερο):	είναι υποκείμενο στο απαρέμφατο esse (αν και έχουμε ταυτοπροσωπία, το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου βρίσκεται σε αιτιατική και δεν παραλείπεται / λατινισμός)

15315-Λύση

β) Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση. Εισάγεται με τον αντίστροφο cum που μαζί με το επίρρημα repente δηλώνει αιφνίδιο γεγονός. Εκφέρεται με οριστική παρακειμένου (apparauit) (και σε σχέση με την προσδιοριζόμενη κύρια πρόταση δηλώνει το υστερόχρονο στο παρελθόν). Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο περιεχόμενο της πρότασης "Ibi vixdederat". Η ιδιαιτερότητα είναι ότι η συντακτική σχέση κύριας και δευτερεύουσας πρότασης παρέχεται αντίστροφη (το κύριο νόημα εκφράζεται στη δευτερεύουσα πρόταση ενώ το δευτερεύον στην κύρια). (βλ.Λατινική Γραμματική Α. Τζάρτζανου, §192.α).

αδιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ ΧΙΙ**ΚΕΙΜΕΝΟ**

L. Aemilio Paulo consuli iterum bellum cum Perse rege gerere obtigit. Ut domum ad vesperum rediit, filiola eius Tertia, quae tum erat admodum parvula, ad complexum patris cucurrit. Pater filiae osculum dedit sed animadvertit eam esse tristiculam. «Quid est» inquit «mea Tertia? Cur tristis es? Quid tibi accidit?» «Mi pater» respondit illa «Persa periit». Perierat enim catellus eo nomine, quem puella multum amābat. Tum pater Tertiae dixit «omen accipio». Sic ex fortuīto dicto spem praeclāri triumphī animo praesumpsit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το παραπάνω κείμενο.

Μονάδες 20

B. 2. Εντοπίστε στο απόσπασμα του κειμένου L.Aemilio Paulo...cucurrit και γράψτε πέντε λέξεις της λατινικής που έχουν ετυμολογική συγγένεια με πέντε λέξεις της ελληνικής γλώσσας δηλώνοντας και την αντίστοιχη ελληνική λέξη.

Μονάδες 10

B. 6. α) Να διαγράψετε τον λανθασμένο συντακτικό χαρακτηρισμό στις παρακάτω λέξεις :

consuli→παράθεση/επεξήγηση στο L.Aemilio Paulo

gerere→υποκείμενο του obtigit/αντικείμενο του obtigit

parvula→κατηγορούμενο στο quae/κατηγορούμενο στο esse

filiae→γενική κτητική ως ετερόπτωτος προσδιορισμός στο Pater/έμμεσο αντικείμενο στο dedit

nomine→αφαιρετική του τρόπου στο catellus/αφαιρετική της ιδιότητας στο catellus

(Μονάδες 10)

β) Να εντοπιστούν (4 μονάδες) και να αναγνωριστούν οι εμπρόθετοι προσδιορισμοί του κειμένου (6 μονάδες).

Μονάδες 20

17136-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. Στο Λεύκιο Αιμίλιο Πάυλο ύπατο για δεύτερη φορά έλαχε (ο κλήρος) να κάνει/διεξάγει πόλεμο εναντίον του βασιλιά Περσέα. Όταν το βραδάκι επέστρεψε στο σπίτι, η κορούλα του η Τέρτια, η οποία τότε ήταν πάρα πολύ μικρούλα, έτρεξε στην αγκαλιά του πατέρα. Ο πατέρας έδωσε στην κόρη (ένα) φιλί, αλλά παρατήρησε ότι αυτή ήταν λιγάκι θλιμμένη. «Τι είναι» είπε «Τέρτιά μου; Γιατί είσαι λυπημένη; Τι σου συνέβη;» «Πατέρα μου» απάντησε εκείνη «ο Πέρσης χάθηκε/πέθανε.». Γιατί/Πράγματι είχε πεθάνει ένα σκυλάκι με αυτό το όνομα, το οποίο η κοπέλα αγαπούσε πολύ. Τότε ο πατέρας είπε στην Τέρτια «Δέχομαι/λαμβάνω τον οiwνό». Έτσι από έναν τυχαίο λόγο προγεύτηκε στην ψυχή την ελπίδα (ενός) περιλαμπρου/πολύ λαμπρού θριάμβου.

B. 2. bellum→ρέμπελος

vesperum→εσπέρα, εσπερινός

rege→ρήγας

domum→δομή

cucurrit→κούρσα, κουρσεύω (ενδεικτική απάντηση)

6.α)

consuli→παράθεση/επεξήγηση

gerere→υποκείμενο του obtigit/~~αντικείμενο του obtigit~~

parvula→κατηγορούμενο στο quae/~~κατηγορούμενο στο esse~~

filiae→γενική κτητική ως ετερόπλευτος προσδιορισμός στο Pater/έμμεσο αντικείμενο στο dedit

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
nomine→αφαιρετική του τρόπου στο catellus/αφαιρετική της ιδιότητας στο catellus

β)

cum Perse →εμπρόθετος προσδιορισμός εχθρικής διάθεσης/εναντίωσης

ad vesperum→εμπρόθετος προσδιορισμός του χρόνου

ad complexum→εμπρόθετος προσδιορισμός της κατεύθυνσης/του σκοπού

ex (fortuito) dicto→εμπρόθετος προσδιορισμός της αιτίας (αναγκαστικό αίτιο)

ΜΑΘΗΜΑ ΧΙΙ

ΚΕΙΜΕΝΟ

L. Aemilio Paulo consuli iterum bellum cum Perse rege gerere obtigit. Ut domum ad vesperum rediit, filiola eius Tertia, quae tum erat admodum parvula, ad complexum patris cucurrit. Pater filiae osculum dedit sed animadvertit eam esse tristiculam. «Quid est» inquit «mea Tertia? Cur tristis es? Quid tibi accidit?» «Mi pater» respondit illa «Persa periit». Perierat enim catellus eo nomine, quem puella multum amābat. Tum pater Tertiae dixit «omen accipio». Sic ex fortuito dicto spem praeclāri triumphī animo praesumpsit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα.

Μονάδες 20

B. 2. Να επιλέξετε για καθεμία λατινική λέξη του κειμένου της στήλης Α μια από τις τρεις ελληνικές λέξεις της στήλης Β που είναι ετυμολογικά συγγενής.

domum	νεόδημος
	αδειοδότηση
	οδοποιία
cucurrit	κουράγιο
	κούρσα
	ακούραστος
fortuito	φορτικός
	φορτισμένος
	φουρτουνιασμένος
dixit	δεικτικός
	δηκτικός
	δικαστικός
triumphi	τριήρης
	θριαμβολογώ

17298

	τριπλασιάζω
--	-------------

Β. 6. α) Να εντοπίσετε τους επιθετικούς προσδιορισμούς που υπάρχουν στο κείμενο και να δείξετε τον όρο που προσδιορίζουν.

Ο όρος		στον όρο
i.	είναι επιθετικός προσδιορισμός	
ii.		
iii.		
v.		
vi.		

(μονάδες 10)

β) “omen accipio”: Να ξαναγράψετε την πρόταση εξαρτώντας την από την έκφραση: Pater Tertiae dixit (6 μονάδες). Τι παρατηρείτε ως προς το υποκείμενο του απαρεμφάτου (4 μονάδες);

Μονάδες 20

αθηνάϊσιν

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

17298-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Στον Λεύκιο Αιμίλιο Παύλο ύπατο για δεύτερη φορά έλαχε να διεξάγει πόλεμο εναντίον του βασιλιά Περσέα. Όταν επέστρεψε στο σπίτι το βραδάκι, η κορούλα του η Τέρτια, η οποία τότε ήταν πάρα πολύ μικρούλα, έτρεξε στην αγκαλιά του πατέρα (της). Ο πατέρας έδωσε στην κόρη ένα φιλί αλλά παρατήρησε ότι αυτή ήταν λιγάκι θλιμμένη. «Τι συμβαίνει» είπε «Τέρτιά μου; Γιατί είσαι θλιμμένη; Τι σου συνέβη;» «Πατέρα μου» απάντησε εκείνη «Ο Πέρσης πέθανε». Γιατί / Πράγματι είχε πεθάνει σκυλάκι με αυτό το όνομα, το οποίο η κοπέλα αγαπούσε πολύ. Τότε ο πατέρας είπε στην Τέρτια «Δέχομαι τον οiwνό». Έτσι από τυχαίο λόγο προγεύτηκε στην ψυχή του την ελπίδα ενός περίλαμπρου θριάμβου.

B. 2.

domum	νεόδητος
	αδειοδότηση
	οδοποιία
cucurrit	κουράγιο
	κούρσα
	ακούραστος
fortuito	φορτικός
	φορτισμένος
	φουρτουνιασμένος
dixit	δεικτικός
	δηκτικός
	δικαστικός
triumphi	τρήρης
	θριαμβολογώ
	τριπλασιάζω

B. 6. α)

Ο όρος		στον όρο
i. mea		Tertia

17298-Λύση

ii. mi	είναι	pater
iii. eo	επιθετικός	nomine
v. fortuito	προσδιορισμός	dicto
vi. praeclari		triumphi

β) Pater Tertiae dixit se omen accipere.

Το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου (se) δηλώνεται κανονικά σε αιτιατική πτώση και δεν παραλείπεται.

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

17485

ΜΑΘΗΜΑ VIII, ΜΑΘΗΜΑ XII

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Cogitābam aliquid enotabamque; etsi retia vacua, plēnas tamen cēras habēbam. Silvae et solitūdo sunt magna incitamenta cogitatiōnis. Cum in venatiōnibus eris, licēbit tibi quoque pugillāres adportāre: vidēbis non Diānam in montibus sed Minervam errāre.

β) Ut domum ad vesperum rediit, filiola eius Tertia, quae tum erat admodum parvula, ad complexum patris cucurrit. Pater filiae osculum dedit sed animadvertit eam esse tristiculam. «Quid est» inquit «mea Tertia? Cur tristis es? Quid tibi accidit?» «Mi pater» respondit illa «Persa periit».

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφραστούν στη Νέα Ελληνική τα παραπάνω αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B. 2. Να βρείτε στο δεύτερο απόσπασμα μία ετυμολογικά συγγενή λέξη για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής: οικοδομή, κομπλεξικός, πατρίκιος, κουρσάρος, απόδοση.

Μονάδες 10

B. 6. α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις λέξεις:

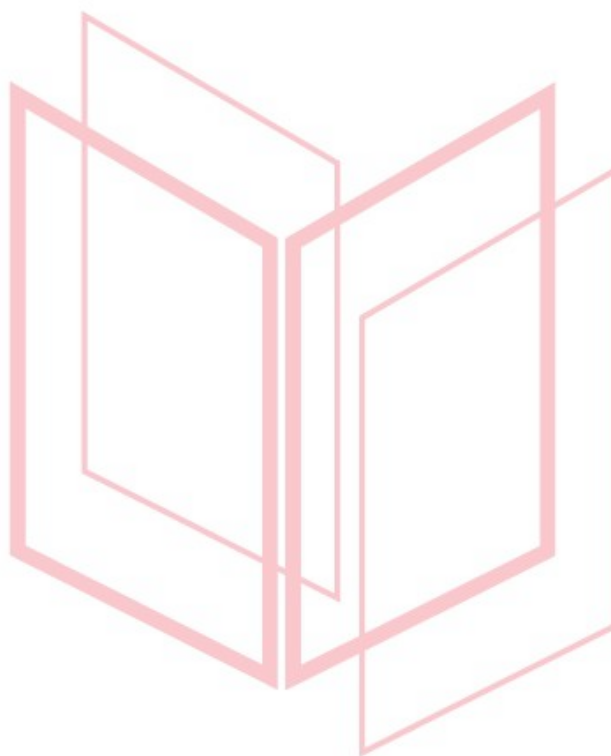
aliquid:	είναι στο.....
plenas:	είναι στο.....
ad vesperum:	είναι στο.....
filiae:	είναι στο.....
Mi:	είναι στο.....

(μονάδες 10)

17485

β) Ut domum ad vesperum rediit, filiola eius Tertia, ... ad complexum patris cucurrit: να εντοπίσετε τη δευτερεύουσα πρόταση, να αναγνωρίσετε το είδος της (4 μονάδες) και τον τρόπο εισαγωγής της αιτιολογώντας τον (2 μονάδες). Πώς εκφέρεται η πρόταση (έγκλιση/χρόνος) (2 μονάδες) και ποια είναι η συντακτική λειτουργία της (2 μονάδες);

(μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

17485-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. α) Σκεφτόμουν κάτι και κρατούσα σημειώσεις· αν και είχα τα δίκτυα άδεια, είχα όμως τις πλάκες (μου) γεμάτες. Τα δάση και η μοναξιά (ερημιά) είναι μεγάλα (δυνατά) ερεθίσματα της σκέψης. Όταν θα είσαι (πας) στο κυνήγι, θα μπορέσεις και εσύ να φέρεις τις πλάκες (εκεί): δεν θα δεις την Αρτέμη να περιπλανιέται στα βουνά, αλλά την Αθηνά.

β) Μόλις το βραδάκι επέστρεψε σπίτι του, η κορούλα του Τερτία, η οποία τότε ήταν πάρα πολύ μικρούλα, έτρεξε στην αγκαλιά του πατέρα της. Ο πατέρας έδωσε στην κόρη ένα φιλί (τη φίλησε), αλλά παρατήρησε πως αυτή ήταν λιγάκι λυπημένη. «Τι συμβαίνει» είπε «Τέρτιά μου; Γιατί είσαι θλιμμένη; Τι σου συνέβη;» «Πατέρα μου» απάντησε εκείνη «πέθανε ο Πέρσης».

B. 2.

οικοδομή → domum

κομπλεξικός → complexum

πατρικός → pater

κουρσάρος → cucurrit

απόδοση → dedit

B. 6. α)

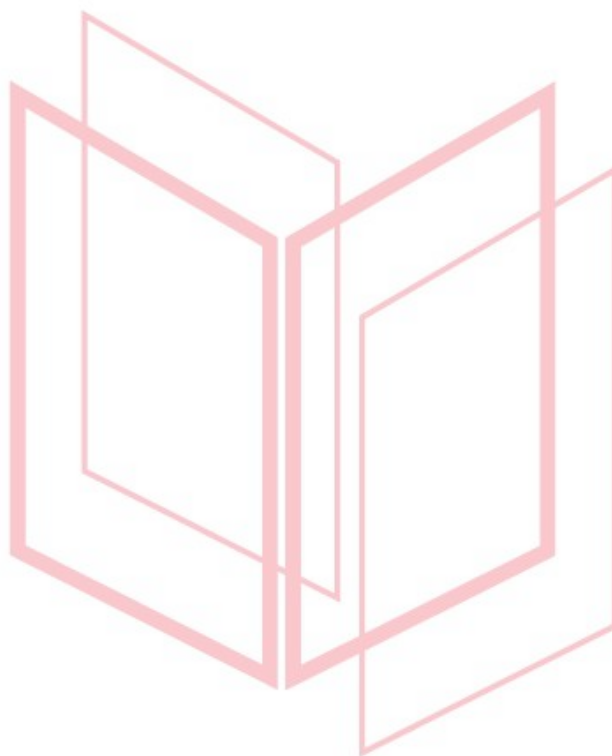
aliquid:	είναι σύστοιχο αντικείμενο στο ρήμα cogitabam
plenas:	είναι κατηγορούμενο στο ceras (μέσω του ρήματος habebam)
ad vesperum:	Είναι εμπρόθετος προσδιορισμός του χρόνου στο rediit
filiae:	είναι έμμεσο αντικείμενο στο dedit
Mi:	είναι επιθετικός προσδιορισμός στο pater

β) Ut domum ad vesperum rediit: Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση. Εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο ut, γιατί εκφράζει το προτερόχρονο. Εκφέρεται με οριστική

17485-Λύση

παρακειμένου (rediit), καθώς αναφέρεται στο παρελθόν και δηλώνει κάτι το πραγματικό.

Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα *cucurrit*.

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙΙ, ΜΑΘΗΜΑ ΧΙΙ**ΚΕΙΜΕΝΑ**

α) Neptūnus irātus ad oram Aethiopiae urget beluam marīnam, quae incolis nocet. Oraculum incolis respondet: «regia hostia deo placet!» Tum Cēpheus Andromedam ad scopulum adligat; belua ad Andromedam se movet.

β) Pater filiae osculum dedit sed animadvertit eam esse tristiculam. «Quid est» inquit «mea Tertia? Cur tristis es? Quid tibi accidit?» «Mi pater» respondit illa «Persa periit». Perierat enim catellus eo nomine, quem puella multum amābat. Tum pater Tertiae dixit «omen accipio». Sic ex fortuīto dicto spem praeclāri triumphī animo praesumpsit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να εντοπίσετε στο κείμενο μία λέξη της Λατινικής με ετυμολογική συγγένεια με τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής:

ΣΤΗΛΗ Α΄ Λατινική	ΣΤΗΛΗ Β΄ Νέα Ελληνική
1.	μαρίνα
2.	ρήγας
3.	σκόπελος
4.	δεικτικός
5.	θριαμβολογώ

Μονάδες 10

B. 6. α) Να εντοπίσετε τον συντακτικό ρόλο των παρακάτω όρων συμπληρώνοντας κατάλληλα τον πίνακα:

18722

Όροι:	Συντακτικός ρόλος:
iratus	είναι στο
se	είναι στο
filiae	είναι στο
eam	είναι στο
nomine	είναι στο

(Μονάδες 10)

β) Να εντοπιστούν (4 μονάδες) και να αναγνωριστούν οι εμπρόθετοι προσδιορισμοί των κεμένων (6 μονάδες).

(Μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

18722-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

A. α) Ο Ποσειδώνας οργισμένος (θυμωμένος) στέλνει στην ακτή της Αιθιοπίας (ένα) θαλάσσιο κήτος (θαλασσινό θηρίο), το οποίο βλάπτει/αφανίζει τους κατοίκους. Το μαντείο απαντά στους κατοίκους: «Στον θεό αρέσει βασιλικό σφάγιο (για θυσία)!». Τότε ο Κηφέας δένει την Ανδρομέδα σε έναν βράχο· το κήτος κινείται/κατευθύνεται προς την Ανδρομέδα.

β) Ο πατέρας έδωσε στην κόρη (ένα) φιλή αλλά παρατήρησε ότι αυτή ήταν λιγάκι θλιμμένη. «Τι συμβαίνει» είπε «Τέρτιά μου; Γιατί είσαι θλιμμένη; Τι σου συνέβη;» «Πατέρα μου» απάντησε εκείνη «Ο Πέρσης πέθανε». Γιατί / Πράγματι είχε πεθάνει σκυλάκι με αυτό το όνομα, το οποίο η κοπέλα αγαπούσε πολύ. Τότε ο πατέρας είπε στην Τέρτια «Δέχομαι τον οϊωνό». Έτσι από (έναν) τυχαίο λόγο προγεύτηκε στην ψυχή του την ελπίδα ενός περίλαμπρου θριάμβου.

B.2.

ΣΤΗΛΗ Α΄ Λατινική	ΣΤΗΛΗ Β΄ Νέα Ελληνική
1. marinam	μαρίνα
2. regia	ρήγας
3. scopolum	σκόπελος
4. dixit	δεικτικός
5. triumphi	θριαμβολογώ

B.6. α)

Όροι:	Συντακτικός ρόλος:
iratus	είναι επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στο υποκείμενο Neptunus λόγω του ρήματος δράσης urget / αιτιολογική μετοχή συνημμένη στο Neptunus

18722-Λύση

se	είναι αντικείμενο στο ρήμα movet (άμεση/ευθεία αυτοπάθεια, καθώς η αντωνυμία se αναφέρεται στο υποκείμενο belua του ρήματος movet)
filiae	είναι έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα dedit
eam	είναι υποκείμενο στο απαρέμφατο esse (ετεροπροσωπία)
nomine	είναι αφαιρετική της ιδιότητας στο catellus

β) ad oram → εμπρόθετος προσδιορισμός της κίνησης/κατεύθυνσης σε τόπο στο ρήμα urget.

ad scorulum → εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει τον τόπο στο ρήμα adligat ή σύμφωνα με τον Χρ. Κανελλόπουλο, *Λατινικά για τη Γ' Δέσμη*, Α' μέρος, σελ. 40, δηλώνει τη στάση σε τόπο και ειδικότερα το πλησίον, καθώς εξαρτάται από το adligat που είναι ρήμα στάσης/ σταθερότητας.

ad Andromedam → εμπρόθετος προσδιορισμός της κίνησης/κατεύθυνσης σε πρόσωπο στο ρήμα movet.

ex dicto → εμπρόθετος προσδιορισμός της αιτίας (εξωτερικό αναγκαστικό αίτιο) στο ρήμα praesumpsit.

αθηνάϊκων

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ Χ, ΜΑΘΗΜΑ ΧΙΙ

ΚΕΙΜΕΝΟ

α) Aenēas bellum ingens geret in Italiā. Populos ferōces contundet, mores eis impōnet et moenia condet. Tu Aenēam ad caelum feres. Postea Iūlus, Aenēae filius, regnum ab Lavinio transferet et Albam Longam munit. Post trecentos annos Ilia duos filios, Romulum et Remum, pariet, quos lupa nutrit.

β) L. Aemilio Paulo consuli iterum bellum cum Perse rege gerere obtigit. Ut domum ad vesperum rediit, filiola eius Tertia, quae tum erat admodum parvula, ad complexum patris cucurrit. Pater filiae osculum dedit sed animadvertit eam esse tristiculam. «Quid est» inquit «mea Tertia? Cur tristis es? Quid tibi accidit?»

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να βρείτε μία λέξη των λατινικών κειμένων που σας δόθηκαν που έχει ετυμολογική συγγένεια με καθεμιά από τις παρακάτω νεοελληνικές λέξεις, συμπληρώνοντας τον πίνακα που ακολουθεί.

Νεοελληνική λέξη	Συγγενής ετυμολογικά λατινική λέξη
αμυντικός	
σιέλ	
δυϊσμός	
εσπερινός	
κουρσάρος	

Μονάδες 10

B.6.α. Στην στήλη β' να συμπληρώσετε τα αντικείμενα των ρημάτων που σας δίνονται (στήλη α'), να χαρακτηρίσετε όσα από αυτά τα αντικείμενα είναι άμεσα ή έμμεσα (στήλη β') (μονάδες 6) και τα ρήματα ως μονόπτωτα ή δίπτωτα (μονάδες 4).

Στήλη α'	Στήλη β'	Στήλη γ'
Ρήμα	Αντικείμενο (Άμεσο / Έμμεσο)	Μονόπτωτο / Δίπτωτο

19231

impōnet		
transferet		
nutriet		
dedit		

(Μονάδες 10)

β. Να μετατρέψετε τα ρήματα της παρακάτω περιόδου λόγου σε απαρέμφατα ενεστώτα (μονάδες 2+2+2) εξαρτώμενα από το Aeneas debet. Στη συνέχεια να δηλώσετε το υποκείμενο των απαρεμφάτων και να το αιτιολογήσετε (μονάδες 4).

Populos ferōces contundet, mores eis impōnet et moenia condet.

(Μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθηνάϊσιν

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

19231-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

α) Ο Αινείας θα διεξαγάγει/θα κάνει φοβερό πόλεμο στην Ιταλία. Θα συντρίψει άγριους λαούς, θα επιβάλει σ' αυτούς ήθη και θα χτίσει τείχη. Εσύ θα αποθεώσεις τον Αινεία. Μετά ο Ίουλος, ο γιος του Αινεία, θα μεταφέρει το βασίλειο απ' το Λαβίνιο και θα οχυρώσει την Άλβα Λόγγα. Μετά από τριακόσια χρόνια η Ιλία (η Ρέα) θα γεννήσει δύο γιους, το Ρωμύλο και το Ρώμο, τους οποίους θα αναθρέψει (μια) λύκαινα.

β) Στο Λεύκιο Αιμίλιο Παύλο, ύπατο για δεύτερη φορά, έλαχε να διεξαγάγει πόλεμο εναντίον του βασιλιά Περσέα. Μόλις επέστρεψε στο σπίτι το βραδάκι, η κορούλα του η Τερτία, που τότε ήταν πάρα πολύ μικρούλα, έτρεξε στην αγκαλιά του πατέρα (της). Ο πατέρας έδωσε στην κόρη (ένα) φιλί αλλά παρατήρησε ότι αυτή ήταν λιγάκι θλιμμένη. «Τι είναι, Τερτία μου;» είπε «Γιατί είσαι θλιμμένη; Τι σου συνέβη;»

B.2.

Νεοελληνική λέξη	Συγγενής ετυμολογικά λατινική λέξη
αμυντικός	moenia
σιέλ	caelum
δυϊσμός	duos
εσπερινός	vesperum
κουρσάρος	cucurrit

B.6.α

Στήλη α΄	Στήλη β΄	Στήλη γ΄
Ρήμα	Αντικείμενο/Αντικείμενα	Μονόπτωτο/Δίπτωτο
impōnet	mores (άμεσο), eis (έμμεσο)	δίπτωτο
transferet	regnum	μονόπτωτο
nutriet	quos	μονόπτωτο
dedit	filiae (έμμεσο), osculum (άμεσο)	δίπτωτο

β) Aeneas populos ferōces contundere, mores eis impōnere et moenia condere debet.

Το υποκείμενο του ρήματος debet είναι Aeneas. Το υποκείμενο των τελικών παρεμφάτων contundere, impōnere, condere είναι επίσης το Aeneas (ονομαστική), γιατί έχουμε ταυτοπροσωπία.

ΜΑΘΗΜΑ V, ΜΑΘΗΜΑ XII

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Silius Italicus, poëta epicus, vir clarus erat. XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt. Ultimis annis vitae suae in Campaniā se tenēbat. Multos in illis locis agros possidēbat. Silius animum tenerum habēbat. Gloriae Vergili studēbat ingeniumque eius fovēbat.

β) Ut domum ad vesperum rediit, filiola eius Tertia, quae tum erat admodum parvula, ad complexum patris cucurrit. Pater filiae osculum dedit sed animadvertit eam esse tristiculam. «Quid est» inquit «mea Tertia? Cur tristis es? Quid tibi accidit?» «Mi pater» respondit illa «Persa periit».

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να βρείτε με ποια λέξη από το ζεύγος νεοελληνικών λέξεων της στήλης Β' που σας δίνεται έχει ετυμολογική συγγένεια καθεμιά από τις λατινικές λέξεις της στήλης Α' .]

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
poëta	i. πραγματοποιώ ii. πραγματώνω
agros	i. αγαθοεργία ii. αγροκαλλιέργεια
animum	i. απάνεμος ii. απάνθρωπος
domum	i. υποδομή ii. υπόδειγμα
vesperum	i. καλημέρα ii. καλησπέρα

Μονάδες 10

B.6.α.) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις:

poëta	είναι στο
vitae	είναι στο
in locis	είναι στο
filiae	είναι στο

19234

tristis

είναι στο

Μονάδες 10

β) *Ultimis annis vitae suae*: από τους όρους που σας δίνονται να εντοπίσετε ποιος δηλώνει αυτοπάθεια, προσδιορίζοντας αν αυτή είναι ευθεία/άμεση ή πλάγια/έμμεση (μονάδες 4). Στη συνέχεια να αντικαταστήσετε τον όρο που δηλώνει αυτοπάθεια με την κατάλληλη αντωνυμία, ώστε να δηλώνεται κτήση χωρίς αυτοπάθεια (μονάδες 6), επισημαίνοντας και τη νοηματική διαφορά που προκύπτει.

Μονάδες 10

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

19234-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

Α.α) Ο Σίλιος Ιταλικός, ο επικός ποιητής, ήταν ένδοξος άνδρας. Τα 17 βιβλία του για τον δεύτερο Καρχηδονιακό πόλεμο είναι όμορφα. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του παρέμενε/έμενε μόνιμα στην Καμπανία. Σε εκείνους τους τόπους (Στα μέρη εκείνα) κατείχε (είχε στην κατοχή του) πολλούς αγρούς. Ο Σίλιος είχε ευαίσθητη ψυχή. Τη δόξα του Βιργιλίου επεδίωκε και περιέβαλλε με αγάπη το πνεύμα του.

β) Μόλις επέστρεψε στο σπίτι το βραδάκι, η κορούλα του η Τέρτια, η οποία τότε ήταν πάρα πολύ μικρούλα, έτρεξε στην αγκαλιά του πατέρα της. Ο πατέρας έδωσε στην κόρη (ένα) φιλί αλλά παρατήρησε ότι αυτή ήταν λιγάκι θλιμμένη. «Τι συμβαίνει» ρώτησε «Τέρτια μου; Γιατί είσαι λυπημένη; Τι σου συνέβη;» «Πατέρα μου» απάντησε εκείνη «Ο Πέρσης πέθανε».

B.2.

- roēta → i. πραγματοποιώ
agros → ii. αγροκαλλιέργεια
animus → i. απάνεμος
domum → i. υποδομή
vesperum → ii. καλησπέρα

B.6.α.)

- roēta → είναι ομοιόπτωτος προσδιορισμός, παράθεση στο Silius Italicus.
vitae → είναι ετερόπτωτος προσδιορισμός, γενική διαιρετική στη λέξη annis.
in locis → είναι εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο ρήμα possidēbat.
filiae → είναι έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα dedit.
tristis → είναι κατηγορούμενο στο εννοούμενο υποκείμενο tu μέσω του συνδετικού ρήματος est.

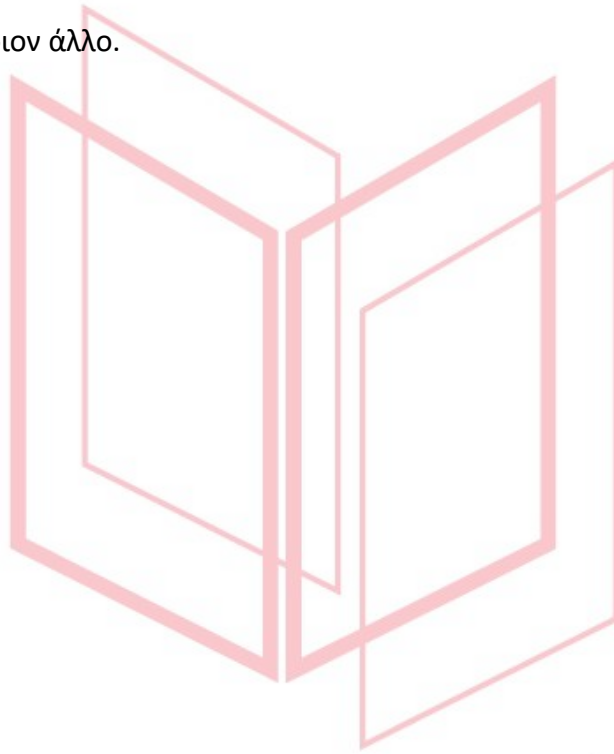
β) Ultimis annis vitae suae: Ο όρος που δηλώνει αυτοπάθεια είναι η αντωνυμία suae και επειδή το suae αναφέρεται στο υποκείμενο Silius Italicus του ρήματος tenebat της πρότασης μέσα στην οποία βρίσκονται οι όροι vitae suae («Ultimis annis vitae suae in Campania se tenebat»), έχουμε ευθεία/άμεση αυτοπάθεια.

19234-Λύση

Για να δηλωθεί κτήση χωρίς αυτοπάθεια αντικαθίσταται η αντωνυμία *suae* με τη γενική πτώση της αντωνυμίας *is*.

Συγκεκριμένα: *Ultimis annis vitae suae* → *Ultimis annis vitae eius*.

Μετά την αντικατάσταση της αντωνυμίας *suae* από το *eius*, η νοηματική διαφορά που προκύπτει είναι ότι το *eius* δεν αναφέρεται πια στο υποκείμενο *Silius Italicus* του ρήματος *tenebat*, αλλά σε κάποιον άλλο.

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ Χ, ΜΑΘΗΜΑ ΧΙΙ

ΚΕΙΜΕΝΟ

α) Postea Iūlus, Aenēae filius, regnum ab Lavinio transferet et Albam Longam munit. Post trecentos annos Iliā duos filios, Rōmulum et Remum, pariet, quos lupa nutrit. Rōmulus moenia Martia condet Romanosque de suo nomine appellābit. Rōmānis imperium sine fine erit. Caesar Augustus, ab Iūlo ortus, Belli portas claudet et Saturnium regnum restituet.

β) Perierat enim catellus eo nomine, quem puella multum amābat. Tum pater Tertiae dixit «omen accipio». Sic ex fortuito dicto spem praeclāri triumphī animo praesumpsit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα δοθέντα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να βρείτε στα λατινικά αποσπάσματα που δίνονται μία ετυμολογικά συγγενή λέξη για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής: ρήγας, ανωφέρεια, εξώπορτα, ονοματολόγιο, ομοπάτριος.

Μονάδες 10

B.6.α) Να επιλέξετε για τις λατινικές λέξεις της στήλης Α' τη σωστή συντακτική λειτουργία από αυτές που προτείνονται στη στήλη Β', δηλώνοντας και τη λέξη από την οποία εξαρτώνται.

ΣΤΗΛΗ Α'	ΣΤΗΛΗ Β'
filius	i είναι επιθετικός προσδιορισμός στο..... ii είναι παράθεση στο..... iii είναι επεξήγηση στο.....
Rōmānis	i είναι αντικείμενο στο..... ii είναι δοτική προσωπική κτητική στο..... iii είναι δοτική προσωπική χαριστική στο.....
Belli	i είναι γενική κτητική στο..... ii είναι γενική του δημιουργού στο..... iii είναι γενική του τόπου στο.....
nomine	i είναι γενική της ιδιότητας στο..... ii είναι αφαιρετική της ιδιότητας στο.....

19271

	iii είναι αφαιρετική του τρόπου στο.....
ex dicto	i είναι εμπρόθετος προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο..... ii είναι εμπρόθετος προσδιορισμός του τρόπου στο..... iii είναι εμπρόθετος προσδιορισμός του ποσού στο.....

(μονάδες 10)

B.6.β) Tum pater Tertiae dixit «omen accipio». Να εξαρτήσετε την πρόταση που είναι μέσα σε εισαγωγικά από το δοθέν ρήμα dixit δημιουργώντας απαρεμφατική σύνταξη (μονάδες 6) και να δικαιολογήσετε την πτώση του υποκειμένου του απαρεμφάτου που δημιουργήσατε (μονάδες 4).

(μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

19271-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. α) Αργότερα ο Ίουλος, ο γιος του Αινεία, θα μεταφέρει το βασίλειο από το Λαβίνιο και θα οχυρώσει την Άλβα Λόγγα. Μετά από τριακόσια χρόνια η Ιλία θα γεννήσει δύο γιους, τον Ρωμόλο και τον Ρώμο, τους οποίους θα αναθρέψει/που θα τους θρέψει μια λύκαινα. Ο Ρωμόλος θα χτίσει τα τείχη του Άρη και θα δώσει στους Ρωμαίους το όνομά του /θα ονομάσει τους τους Ρωμαίους από το όνομά του. Οι Ρωμαίοι θα έχουν κυριαρχία/εξουσία χωρίς τέλος/Η εξουσία των Ρωμαίων δε θα έχει τέλος. Ο Καίσαρας Αύγουστος, καταγόμενος από τον Ίουλο/απόγονος του Ιούλου, θα κλείσει τις πύλες/πόρτες του Πολέμου και θα αποκαταστήσει το βασίλειο/θα ξαναφέρει τη βασιλεία του Κρόνου.

β) Είχε πεθάνει πράγματι (ένα) σκυλάκι με αυτό το όνομα, που/το οποίο η κοπέλα αγαπούσε πολύ. Τότε ο πατέρας είπε στην Τερτία: «Δέχομαι τον οιννό/τον δέχομαι ως οιννό». Έτσι από έναν τυχαίο λόγο (ο Αιμίλιος Παύλος) προγεύτηκε νοερά (στην ψυχή του) την ελπίδα (ενός) περιλαμπρου θριάμβου.

B.2.ρήγας: regnum, ανωφέρεια: transferet, εξώπορτα: portas, ονοματολόγιο: nomine, ομοπάτριος: pater

B.6.α)

filius- ii είναι παράθεση στο Iulus

Romanis-ii δοτική προσωπική κτητική στο erit

Belli-i γενική κτητική στο portas

nomine-ii αφαιρετική της ιδιότητας στο catellus

ex dicto-i εμπρόθετος του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο praesumpsit

β) Tum pater Tertiae dixit se omen accipere. Το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου βρίσκεται πάντα σε αιτιατική πτώση και δεν παραλείπεται (λατινισμός). Σημείωση: Βλέπε μάθημα XIV (Respondit ille se esse Orcum).

ΜΑΘΗΜΑ ΧΙΙ, ΧΙΥ

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Ut domum ad vesperum rediit, filiola eius Tertia, quae tum erat admodum parvula, ad complexum patris cucurrit. Pater filiae osculum dedit sed animadvertit eam esse tristiculam.

β) Post bellum Actiacum Cassius Parmensis, qui in exercitu M. Antōnii fuerat, Athēnas confūgit. Ibi vix animum sollicitum somno dederat, cum repente apparuit ei species horrenda. Existimāvit ad se venīre hominem ingentis magnitudinis et facie squalidā, similem effigiēi mortui. Quem simul aspexit Cassius, timōrem concēpit nomenque eius audīre cupīvit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να βρεθεί με ποια λέξη των λατινικών κειμένων που σας δόθηκαν έχει ετυμολογική συγγένεια καθεμία από τις παρακάτω λέξεις της νέας ελληνικής:

Εσπερία (: η Δυτική Ευρώπη), πλεκτάνη, δώρο, ανεμιστήρας, φατσούλα

Μονάδες 10

B.6.α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις λέξεις:

Tertia	είναι στο
tristiculam	είναι στο
somno	είναι στο
facie	είναι στο
nomen(que)	είναι στο

(Μονάδες 10)

β) «...sed animadvertit eam esse tristiculam.», «Respondit ille se esse Orcum.»: ποιο είναι το υποκείμενο των ειδικών απαρεμφάτων («esse», «esse») και σε ποια πτώση βρίσκεται το καθένα (4 μονάδες); Σε ποιο συμπέρασμα καταλήγετε όσον αφορά την πτώση του υποκειμένου του ειδικού απαρεμφάτου στη λατινική γλώσσα (6 μονάδες);

(Μονάδες 10)

Μονάδες 20

19466-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A.

α) Όταν/μόλις επέστρεψε σπίτι (του) το βραδάκι, η κορούλα του Τερτία, η οποία τότε ήταν πάρα πολύ μικρούλα, έτρεξε στην αγκαλιά του πατέρα (της). Ο πατέρας έδωσε στην κόρη (του) (ένα) φιλί/τη φίλησε αλλά παρατήρησε ότι αυτή ήταν λιγάκι θλιμμένη/στενοχωρημένη.

β) Μετά τον πόλεμο/τη ναυμαχία στο Άκτιο, ο Κάσσιος από την Πάρμα, που είχε υπηρετήσει στον στρατό του Μάρκου Αντώνιου, κατέφυγε στην Αθήνα. Εκεί, μόλις είχε παραδώσει την ταραγμένη του ψυχή στον ύπνο, (όταν) ξαφνικά του εμφανίστηκε μια φρικτή μορφή. Νόμιζε ότι ερχόταν προς αυτόν/το μέρος του ένας άνθρωπος με πελώριο μέγεθος/ανάστημα και με βρόμικο πρόσωπο (βρόμικη όψη), όμοιος με εικόνα/μορφή/είδωλο νεκρού. Μόλις τον κοίταξε/είδε ο Κάσσιος, τον έπιασε φόβος και θέλησε να πληροφορηθεί το όνομά του.

B.2.

Εσπερία → *vesperum*

πλεκτάνη → *complexum*

δώρο → *dedit, dederat*

ανεμιστήρας → *animum*

φατσούλα → *facie*

B.6.α)

Tertia: επεξήγηση στο *filiola*

tristiculam: κατηγορούμενο στο *eam* μέσω του συνδετικού απαρεμφάτου *esse*

somno: έμμεσο αντικείμενο στο *dederat*

facie: απρόθετη αφαιρετική της ιδιότητας στο *hominem*

nomen: αντικείμενο στο *audire*

β) Το «*eam*» είναι το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου «*esse*» και βρίσκεται σε πτώση αιτιατική λόγω ετεροπροσωπίας, καθώς το ρήμα της πρότασης *animadvertit* έχει εννοούμενο υποκείμενο το «*pater*».

Το «*se*» είναι το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου «*esse*» (το 2^ο στη σειρά) και βρίσκεται σε πτώση αιτιατική λόγω ταυτοπροσωπίας και λατινισμού του ειδικού απαρεμφάτου.

Και στην ετεροπροσωπία και στην ταυτοπροσωπία το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου τίθεται κανονικά σε αιτιατική και δεν παραλείπεται.

(Οι μαθητές/-τριες δεν διδάσκονται την άρση του λατινισμού στη Β Λυκείου, αρκεί συνεπώς να απαντήσουν ως ανωτέρω.)

ΜΑΘΗΜΑ Ι, ΜΑΘΗΜΑ ΧΙΙ

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Ovidius poëta in terrā Ponticā exulat. Epistulas Rōmam scriptitat. Epistulae plenae querelārum sunt. Rōmam desiderat et fortūnam adversam deplōrat. Narrat de incolis barbaris et de terrā gelidā. Poëtam curae et miseriae excruciant. Epistulis contra iniuriam repugnat. Musa est unica amīca poëtae.

β) L. Aemilio Paulo consuli iterum bellum cum Perse rege gerere obtigit. Ut domum ad vesperum rediit, filiola eius Tertia, quae tum erat admodum parvula, ad complexum patris cucurrit. Pater filiae osculum dedit sed animadvertit eam esse tristiculam. «Quid est» inquit «mea Tertia? Cur tristis es?»

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να διαγράψετε τη νεοελληνική λέξη στη στήλη Β' που δεν έχει ετυμολογική συγγένεια με καθεμιά από τις λατινικές λέξεις της στήλης Α'.

ΣΤΗΛΗ Α'	ΣΤΗΛΗ Β'
poëta	ποιητικός, ποίηση, ποικιλία
plenae	πλήγμα, αναπλήρωση, πληρότητα
gelidā	ζελέ, ζελατίνα, ζέση
miseriae	μίζερος, μίανση, μιζέρια
cucurrit	κουράγιο, κούρσα, κουρσεύω

Μονάδες 10

B.6.α.) «Ovidius poëta in terrā Ponticā exulat» και «L. Aemilio Paulo consuli iterum bellum cum Perse rege gerere obtigit. Ut domum ad vesperum rediit, filiola eius Tertia [...]». Στα αποσπάσματα που σας δόθηκαν να εντοπίσετε πέντε ομοιόπτωτους προσδιορισμούς και να συμπληρώσετε τον παρακάτω πίνακα:

Ομοιόπτωτος προσδιορισμός	Συντακτική λειτουργία
1.	είναι στο
2.	είναι στο
3.	είναι στο

19771

4.	είναι στο
5.	είναι στο

(Μονάδες 10)

β) «Ut domum ad vesperum rediit»: χρησιμοποιώντας το ουσιαστικό domum της παραπάνω φράσης, να επιλέξετε την κατάλληλη πτώση του, ώστε να δηλωθεί η στάση σε τόπο και η απομάκρυνση από τόπο.

(Μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

19771-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

Α.α) Ο Οβίδιος ο ποιητής είναι εξόριστος στη γη του Πόντου/στην ποντική γη. Γράφει συχνά επιστολές στη Ρώμη. Οι επιστολές είναι γεμάτες (με) παράπονα/διαμαρτυρίες. Επιθυμεί τη Ρώμη/του λείπει η Ρώμη και θρηνεί για την αντίξοη/κακή τύχη. Αφηγείται για τους βάρβαρους κατοίκους και για την παγωμένη γη. Τον ποιητή οι έργοι και οι δυστυχίες βασανίζουν. Με τις επιστολές μάχεται ενάντια στην αδικία/ αντιμάχεται την αδικία. Η Μούσα είναι η μοναδική φίλη του ποιητή.

β) Στον Λεύκιο Αιμίλιο Παύλο ύπατο για δεύτερη φορά έλαχε να κάνει πόλεμο εναντίον του βασιλιά Περσέα. Μόλις γύρισε/επέστρεψε στο σπίτι (του) το βραδάκι, η κορούλα του η Τέρτια, η οποία τότε ήταν πάρα πολύ μικρούλα, έτρεξε στην αγκαλιά του πατέρα της. Ο πατέρας έδωσε στην κόρη (ένα) φιλή αλλά παρατήρησε ότι αυτή ήταν λιγάκι θλιμμένη. «Τι συμβαίνει» ρώτησε «Τέρτιά μου; Γιατί είσαι λυπημένη; Τι σου συνέβη;»

Β.2.

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
roēta	ποιητικός, ποίηση, ποικιλία
plenaē	πλήμα , αναπλήρωση, πληρότητα
gelidā	ζελέ, ζελατίνα, ζέση
miseriae	μίζερος, μίανση , μιζέρια
cucurrit	κουράγιο , κούρσα, κουρσεύω

Β.6.α.)

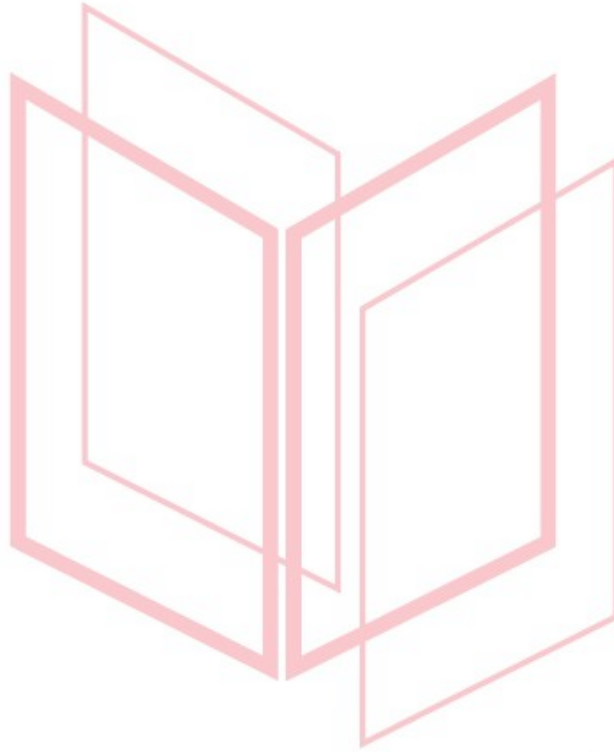
Ομοιόπτωτος προσδιορισμός	Συντακτική λειτουργία
1. roēta	είναι ομοιόπτωτος προσδιορισμός, παράθεση στη λέξη Ovidius.
2. Ponticā	είναι ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στη λέξη terra.
3. consuli	είναι ομοιόπτωτος προσδιορισμός, παράθεση στη λέξη L. Aemilio Paulo.
4. rege	είναι ομοιόπτωτος προσδιορισμός, παράθεση στη λέξη Perse.
5. Tertia	είναι ομοιόπτωτος προσδιορισμός, επεξήγηση

19771-Λύση

	στη λέξη <i>filiola</i> .
--	---------------------------

β) Για να δηλωθεί η στάση σε τόπο χρησιμοποιείται η απρόθετη γενική → *domi*.

Για να δηλωθεί η απομάκρυνση από τόπο χρησιμοποιείται η απρόθετη αφαιρετική → *domo*.

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙ, ΜΑΘΗΜΑ ΧΙΙ

ΚΕΙΜΕΝΟ

α) Sed venti pontum turbant et Aenean in Africam portant. Ibi Didō regīna novam patriam fundat. Aenēas regīnae insidias Graecōrum renarrat. Regīna Aenēan amat et Aenēas regīnam. Denique Aenēas in Italiam navigat et regīna expīrat.

β) L. Aemilio Paulo consuli iterum bellum cum Perse rege gerere obtigit. Ut domum ad vesperum rediit, filiola eius Tertia, quae tum erat admodum parvula, ad complexum patris cucurrit. Pater filiae osculum dedit sed animadvertit eam esse tristiculam. «Quid est» inquit «mea Tertia? Cur tristis es? Quid tibi accidit?» «Mi pater» respondit illa «Persa periit».

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B. 2. Να επιλέξετε για καθεμία λατινική λέξη του κειμένου της στήλης Α μια από τις τρεις ελληνικές λέξεις της στήλης Β που είναι ετυμολογικά συγγενής.

venti	βεντέτα
	βεντάλια
	βενζίνη
pontum	ποντοπόρος
	ποταπός
	πόνος
domum	οικοδομή
	ντομάτα
	ντόμινο
vesperum	εσπερινός
	βεσιτάριο
	σπουδές
pater	πατρικός

20035

	πατάρι
	πατάτα

Μονάδες 10

Β. 6. α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις λέξεις:

ibi:	είναι..... στο.....
rege:	είναι..... στο.....
eam:	είναι..... στο.....
tibi:	είναι..... στο.....
mi:	είναι..... στο.....

(μονάδες 10)

β) Ibi Didō regīna novam patriam fundat: Να μετατρέψετε τη ενεργητική σύνταξη της πρότασης στην αντίθετή της.

(μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθηνάϊσιν

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

20035-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

α) Αλλά (όμως) (οι) άνεμοι (ανα)ταράζουν τη θάλασσα (το πέλαγος) και μεταφέρουν (φέρνουν) τον Αινεία στην Αφρική. Εκεί η Διδώ, η βασίλισσα, θεμελιώνει / ιδρύει μια καινούρια πατρίδα. Ο Αινείας αφηγείται (διηγείται) από την αρχή στην βασίλισσα την ενέδρα / δόλο / το τέχνασμα (τους δόλους) των Ελλήνων. Η βασίλισσα αγαπά (ερωτεύεται) τον Αινεία και ο Αινείας τη βασίλισσα. Τέλος (τελικά) ο Αινείας πλέει προς την Ιταλία και η βασίλισσα πεθαίνει / ξεψυχά.

β) Στον Λεύκιο Αιμίλιο Παύλο ύπατο (που είχε εκλεγεί ύπατος) για δεύτερη φορά έλαχε να διεξάγει (κάνει) πόλεμο εναντίον του βασιλιά Περσέα (με τον βασιλιά Περσέα). Όταν επέστρεψε (Μόλις γύρισε) στο σπίτι (του) το βραδάκι, η κορούλα του η Τέρτια, η οποία (που) τότε ήταν πάρα πολύ μικρούλα, έτρεξε στην αγκαλιά του πατέρα (της). Ο πατέρας έδωσε στην κόρη ένα φιλί (τη φίλησε) αλλά παρατήρησε ότι αυτή ήταν λιγάκι θλιμμένη (στενοχωρημένη). «Τι συμβαίνει» («Τι τρέχει») είπε (ρώτησε) «Τέρτιά μου; Γιατί είσαι θλιμμένη; Τι σου συνέβη;» «Πατέρα μου» («Μπαμπά μου») απάντησε εκείνη «Ο Πέρσης πέθανε».

B.2.

venti	βεντέτα
	βεντάλια
	βενζίνη
pontum	ποντοπόρος
	ποταπός
	πόνος
domum	οικοδομή
	ντομάτα
	ντόμινο
vesperum	εσπερινός
	βεσιάριο
	σπουδές
pater	πατρικός
	πατάρι
	πατάτα

20035-Λύση

B. 6. α)

ibi:	είναι επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου στο ρήμα fundat
rege:	είναι ομοιόπτωτος ονοματικός προσδιορισμός, παράθεση, στο Perse
eam:	είναι υποκείμενο του απαρεμφάτου esse, ετεροπροσωπία
tibi:	είναι δοτική προσωπική (ηθική) στο ρήμα accidit
mi:	είναι επιθετικός προσδιορισμός στο pater

β) Ibi a Didone reginā nova patria fundatur.

αθηνάϊσιν

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

20837

ΜΑΘΗΜΑ VIII, ΜΑΘΗΜΑ XII

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Gaius Plinius Cornēlio Tacito suo salūtem. Ridēbis. Ego tres apros ferōces cēpi. «Ipse?» interrogābis. Ipse. Ad retia sedēbam; erat in proximo non venabulum sed stilus et pugillāres; cogitābam aliquid enotabamque; etsi retia vacua, plēnas tamen cēras habēbam.

β) Pater filiae osculum dedit sed animadvertit eam esse tristiculam. «Quid est» inquit «mea Tertia? Cur tristis es? Quid tibi accidit?» «Mi pater» respondit illa «Persa periit». Perierat enim catellus eo nomine, quem puella multum amābat. Tum pater Tertiae dixit «omen accipio». Sic ex fortuīto dicto spem praeclāri triumphī animo praesumpsit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφραστούν στη Νέα Ελληνική τα παραπάνω αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B. 2. Να επιλέξετε για καθεμία λατινική λέξη της στήλης A μια από τις τρεις νεοελληνικές λέξεις της στήλης B με την οποία είναι ετυμολογικά συγγενής.

A	B
ferōces	θηριώδης φεγγάρι ρόκα
sedēbam	σιδερώστρα έδρανο σεντόνι
stilus	στίχος στίγμα

20837

	σιλέτο
dedit	απόδοση δέσιμο δέμα
dixit	δεξιόχειρας απόδειξη δηκτικός

Μονάδες 10

B. 6. α) Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις λέξεις:

tres:	είναι στο.....
filiae:	είναι στο.....
nomine:	είναι στο.....
multum:	είναι στο.....
triumphi:	είναι στο.....

(μονάδες 10)

β) ex fortuito dicto: να μετατρέψετε τον επιθετικό προσδιορισμό σε δευτερεύουσα αναφορική πρόταση.

(μονάδες 10)

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ **Μονάδες 20**

20837-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. α) Ο Γάιος Πλίνιος στέλνει τις ευχές του στον Κορνήλιο Τάκιτό του (στον φίλο του, Κορνήλιο Τάκιτο). Θα γελάσεις. Εγώ έπιασα τρεις άγριους κάπρους (τρία φοβερά αγριογούρουνα). «Ο ίδιος;» Θα ρωτήσεις. (Εγώ) Ο ίδιος. Καθόμουν κοντά (δίπλα) στα δίχτυα· υπήρχε πάρα πολύ κοντά μου (πλάι μου) όχι κυνηγετική λόγχη (πλάι μου δεν είχα τη λόγχη), αλλά (τη) γραφίδα και (τις) πλάκες αλειμμένες με κερί· σκεφτόμουν κάτι και κρατούσα σημειώσεις· αν και (παρόλο που) είχα τα δίχτυα άδεια, είχα όμως τις πλάκες (μου) γεμάτες.

β) Ο πατέρας έδωσε στην κόρη ένα φιλί (τη φίλησε), αλλά παρατήρησε πως αυτή ήταν λιγάκι λυπημένη (θλιμμένη/στενοχωρημένη). «Τι συμβαίνει» («Τι τρέχει») είπε (ρώτησε) «Τέρτιά μου; Γιατί είσαι θλιμμένη; Τι σου συμβαίνει (συνέβη);» «Πατέρα μου (Μπαμπά μου)» απάντησε εκείνη «πέθανε ο Πέρσης». Γιατί (δηλαδή/πράγματι) είχε πεθάνει ένα σκυλάκι με αυτό το όνομα, το οποίο η κοπέλα (το) αγαπούσε πολύ. Τότε ο πατέρας είπε στην Τέρτια (της είπε): «Δέχομαι τον οiwνό (Το δέχομαι ως οiwνό)». Έτσι, από ένα τυχαίο λόγο προγεύτηκε στην ψυχή του (νοερά) την ελπίδα ενός περιλαμπρου θριάμβου.

B. 2.

A	B
ferōces	θηριώδης
sedēbam	έδρανο
stilus	σιλέτο
dedit	απόδοση
dixit	απόδειξη

B. 6. α)

tres:	είναι ονοματικός ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο apros
filiae:	είναι έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα dedit

20837-Λύση

nomine:	είναι απρόθετη αφαιρετική (οργανική) της ιδιότητας στο catellus
multum:	είναι επιρρηματικός προσδιορισμός του ποσού στο ρήμα amabat
triumphi:	είναι ονοματικός ετερόπτωτος προσδιορισμός, ως γενική αντικειμενική στο spem (γενική ως συμπλήρωμα στο spem)

β) ex fortuito dicto → ex dicto quod fortuitum erat

αθλημπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ VIII, ΚΕΙΜΕΝΟ XII

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Gaius Plinius Cornēlio Tacito suo salūtem. Ridēbis. Ego tres apros ferōces cēpi. «Ipse?» interrogābis. Ipse. Ad retia sedēbam; erat in proximo non venabulum sed stilus et pugillāres; cogitābam aliquid enotabamque; etsi retia vacua, plēnas tamen cēras habēbam. Silvae et solitudo sunt magna incitamenta cogitatiōnis. Cum in venatiōnibus eris, licēbit tibi quoque pugillāres adportāre: vidēbis non Diānam in montibus sed Minervam errāre. Vale!

β) Perierat enim catellus eo nomine, quem puella multum amābat. Tum pater Tertiae dixit «omen accipio». Sic ex fortuīto dicto spem praeclāri triumphī animo praesumpsit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα κείμενα.

Μονάδες 20

B.2. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της Α' στήλης με τις λέξεις της Β' στήλης που έχουν ετυμολογική συγγένεια. Τρεις λέξεις της Β στήλης περισσεύουν.

A	B
1. tres	i. καιρός
2. stilus	ii. πατρότητα
3. ceras	iii. τρίτος
4. videbis	iv. ιδέα
5. pater	v. σιλό
	vi. τρέχω
	vii. στήλη
	viii. κηροπήγιο

Μονάδες 10

B. 6. α)

Να αντιστοιχίσετε κάθε λέξη της λατινικής από την Α' στήλη με μία επιλογή από τις λέξεις της Β' στήλης σύμφωνα με τη σωστή συντακτική απάντηση.

A	B
1. feroces	i.ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός ii.κατηγορούμενο του αντικειμένου

21026

2. ad retia	i. εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο ii. εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο, ειδικότερα του πλησίον
3. venabulum	i. υποκείμενο του ρήματος erat ii. αντικείμενο του ρήματος erat
4. in montibus	i. εμπρόθετος προσδιορισμός της κατεύθυνσης ii. εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο
5. triumphi	i. γενική αντικειμενική ως ετερόπτωτος προσδιορισμός στο srem ii. γενική υποκειμενική ως ετερόπτωτος προσδιορισμός στο srem

(Μονάδες 10)

β) ex fortuito dicto : Να αναλυθεί ο επιθετικός προσδιορισμός σε δευτερεύουσα αναφορική πρόταση.

(Μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθλημπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

21026-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. α) Ο Γάιος Πλίνιος στέλνει τις ευχές του στο φίλο του Κορνήλιο Τάκιτο. Θα γελάσεις. Εγώ έπιασα τρία φοβερά αγριογούρουνα/τρεις άγριους κάπρους. «Ο ίδιος;» θα ρωτήσεις. Ο ίδιος. Καθόμουν δίπλα/κοντά στα δίχτυα· πλάι μου δεν είχα την κυνηγετική λόγχη, αλλά τη γραφίδα και πλάκες αλειμμένες με κερί· σκεφτόμουν κάτι και κρατούσα σημειώσεις· αν και είχα τα δίχτυα άδεια, είχα όμως τις κέρινες πλάκες γεμάτες. Τα δάση κι η ερημιά/η μοναξιά είναι μεγάλα ερεθίσματα της σκέψης/του λογισμού. Όταν θα βρίσκεσαι στο κυνήγι, θα μπορέσεις κι εσύ να φέρεις εκεί/μαζί σου τις πλάκες: θα δεις ότι στα βουνά δεν περιπλανιέται η Άρτεμη, αλλά η Αθηνά. Να είσαι υγιής/γερός («υγίαινε», γεια σου)!

β) Γιατί/Πράγματι είχε πεθάνει ένα σκυλάκι με αυτό το όνομα, το οποίο η κοπέλα αγαπούσε πολύ. Τότε ο πατέρας είπε στην Τέρτια «Δέχομαι/λαμβάνω τον οiwνό». Έτσι από έναν τυχαίο λόγο προγεύτηκε στην ψυχή την ελπίδα (ενός) περιλαμπρου/πολύ λαμπρού θριάμβου.

B.2.

1-iii

2-v

3-viii

4-iv

5-ii

B.6.α)

1-i

2-ii

3-i

4-ii

5-i

B.6.β)

ex dicto, quod fortuitum erat

ΜΑΘΗΜΑ ΙΙΙ, ΜΑΘΗΜΑ ΧΙΙ**ΚΕΙΜΕΝΟ**

α) Cēpheus et Cassiope Andromedam filiam habent. Cassiope, superba formā suā, cum Nymphis se comparat. Neptūnus irātus ad oram Aethiopiae urget beluam marīnam, quae incolis nocet. Oraculum incolis respondet: «regia hostia deo placet!»

β) Pater filiae osculum dedit sed animadvertit eam esse tristiculam. «Quid est» inquit «mea Tertia? Cur tristis es? Quid tibi accidit?» «Mi pater» respondit illa «Persa periit». Perierat enim catellus eo nomine, quem puella multum amābat. Tum pater Tertiae dixit «omen accipio». Sic ex fortuīto dicto spem praeclāri triumphi animo praesumpsit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να βρείτε μία λέξη της νέας ελληνικής που να έχει ετυμολογική συγγένεια με τις παρακάτω λατινικές λέξεις.

λατινική λέξη	ετυμολογικά συγγενής νεοελληνική λέξη
formā	
marīnam	
dedit	
triumphi	
animo	

Μονάδες 10

B.6.α.) Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της στήλης Α' με τη συντακτική τους λειτουργία στη στήλη Β'. Πέντε στοιχεία στη στήλη Β' περισσεύουν.

ΣΤΗΛΗ Α'	ΣΤΗΛΗ Β'
1. filiam	i. ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο ρήμα animadvertit.
2. se	ii. εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου ή της

21095

	προέλευσης στο ρήμα praesumpsit.
3. esse	iii. απρόθετη αφαιρετική του εσωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο ρήμα comparat.
4. nomine	iv. κατηγορούμενο στο Andromedam.
5. ex dicto	v. αντικείμενο στο ρήμα habent.
	vi. υποκείμενο στο ρήμα animadvertit.
	vii. αντικείμενο στο ρήμα comparat (άμεση ή ευθεία αυτοπάθεια).
	viii. υποκείμενο στο ρήμα perierat.
	ix. αφαιρετική της ιδιότητας στο catellus.
	x. εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της καταγωγής στο ρήμα praesumpsit.

(Μονάδες 10)

β) «regia hostia deo placet!» και «omen accipio»: στις παραπάνω κύριες προτάσεις να μετατρέψετε τα ρήματα σε απαρέμφατα, κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές στα υποκείμενά τους, ξεκινώντας για την πρώτη πρόταση με τη φράση «Oraculum respondit» (μονάδες 6) και για τη δεύτερη με τη φράση «Pater Tertiae dixit» (μονάδες 4).

(Μονάδες 10)

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ **Μονάδες 20**

21095-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

α) Ο Κηφέας και η Κασσιόπη έχουν την Ανδρομέδα κόρη. Η Κασσιόπη, περήφανη για την ομορφιά της, συγκρίνει τον εαυτό της με τις Νηρηίδες. Ο Ποσειδώνας οργισμένος στέλνει προς την ακτή της Αιθιοπίας (ένα) θαλάσσιο κήτος, το οποίο βλάπτει τους κατοίκους. Το μαντείο απαντά στους κατοίκους: «βασιλικό σφάγιο για θυσία αρέσει στο θεό!»

β) Ο πατέρας έδωσε στην κόρη (ένα) φιλή αλλά παρατήρησε ότι αυτή ήταν λιγάκι θλιμμένη. «Τι είναι, Τερτία μου;» είπε «Γιατί είσαι θλιμμένη; Τι σου συνέβη;» «Πατέρα μου» απάντησε εκείνη «πέθανε ο Πέρσης». Πράγματι είχε πεθάνει (ένα) σκυλάκι με αυτό το όνομα, το οποίο η κοπέλα αγαπούσε πολύ. Τότε ο πατέρας είπε στην Τερτία «δέχομαι τον οϊωνό». Έτσι, από τυχαίο λόγο, προγεύτηκε στην ψυχή (του) την ελπίδα (ενός) περιλαμπρου θριάμβου.

B.2.

λατινική λέξη	ετυμολογικά συγγενής νεοελληνική λέξη
formā	φόρμα, φόρμουλα, φορμαλισμός
marīnam	μαρίνα, μαριναρισμένο, μαρινάτα
dedit	παράδοση, κατάδοση, επίδοση, προδότης δοτός, δοτική, παραδίδω, καταδίδω, παραδίδω...
triumphi	θρίαμβος, θριαμβεύω, θριαμβευτικός
animo	άνεμος, ανεμοθύελλα, ανεμοδαρμένος

B.6.α)

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
filiam	iv. κατηγορούμενο στο Andromedam.
se	vii. αντικείμενο στο ρήμα comparat (άμεση ή ευθεία αυτοπάθεια).
esse	i. ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο ρήμα animadvertit.
nomine	ix. αφαιρετική της ιδιότητας στο catellus.
ex dicto	ii. εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του εξωτερικού

21095-Λύση

	αναγκαστικού αιτίου ή της προέλευσης στο ρήμα praesumpsit.
--	--

β) Μετατροπή της κύριας πρότασης «regia hostia deo placet » σε απαρεμφατική →

Oraculum respondit regiam hostiam deo placere.

Μετατροπή της κύριας πρότασης «omen accipio » σε απαρεμφατική →

Pater Tertiae dixit se omen accipere.

Στην β' περίπτωση/πρόταση το υποκείμενο του ρήματος dixit είναι Pater και το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου accipere είναι το se. Παρά το γεγονός ότι το υποκείμενο (pater) του ρήματος (dixit) ταυτίζεται νοηματικά με το υποκείμενο (se) του απαρεμφάτου accipere και έχουμε ταυτοπροσωπία, το υποκείμενο του απαρεμφάτου τίθεται σε αιτιατική πτώση, καθώς το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου τίθεται κανονικά σε αιτιατική και δεν παραλείπεται ποτέ (λατινισμός).

αθηνάμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ ΙΧ, ΜΑΘΗΜΑ ΧΙΙ

ΚΕΙΜΕΝΑ

α) Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hoc modo imperium perdit. Filius eius Sextus Tarquinius pudicitiam Lucretiae, uxoris Collatini laedit. Maritus et pater et Iunius Brutus eam maestam inveniunt. Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit.

β) Pater filiae osculum dedit sed animadvertit eam esse tristiculam. «Quid est» inquit «mea Tertia? Cur tristis es? Quid tibi accidit?» «Mi pater» respondit illa «Persa periit». Perierat enim catellus eo nomine, quem puella multum amabat. Tum pater Tertiae dixit «omen accipio».

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να διαγράψετε από τη στήλη Β τη λέξη που δεν συγγενεύει ετυμολογικά με τη λατινική λέξη της στήλης Α.

A	B
1. septimus	i. Σεπτέμβριος ii. Σεμινάριο iii. Επτάχρονη
2. modo	i. Μοντέλο ii. Μόδα iii. Μοναξιά
3. pater	i. πατρίδα ii. πατρικός iii. πατάτα
4. lacrimis	i. Δάκρυ ii. Λακωνικότητα iii. Δακρυσμένος
5. dedit	i. Δώρο ii. Δέμα

Μονάδες 10

B.6. Από τις δύο κάθε φορά προτεινόμενες απαντήσεις να επιλέξετε τη σωστή.

- i. imperium: αντικείμενο στο perdit ή κατηγορούμενο στο perdit
- ii. Filius: αντικείμενο στο laedit ή υποκείμενο στο laedit
- iii. uxōris: επιθετικός προσδιορισμός στο Collatīni ή παράθεση στο Lucretīae
- iv. Illis: έμμεσο αντικείμενο στο aperit ή δοτική προσωπική στο aperit
- v. se: υποκείμενο στο interficit ή αντικείμενο στο interficit
- vi. esse: ειδικό απαρέμφατο ή τελικό απαρέμφατο
- vii. tristis: κατηγορούμενο στο tu ή κατηγορούμενο στο es
- viii. Mi: επιθετικός προσδιορισμός στο pater ή κλητική προσφώνηση
- ix. catellus: κατηγορούμενο στο Perierat ή υποκείμενο στο Perierat
- x. Tum: επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει χρόνο ή επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει τόπο

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

21125-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

Α. α) Ο Ταρκύνιος ο Υπερήφανος, ο έβδομος και τελευταίος από τους βασιλιάδες, χάνει την εξουσία (του) με αυτόν τον τρόπο. Ο γιος του, Σέξτος Ταρκύνιος, προσβάλλει την τιμή της Λουκρητίας, της συζύγου του Κολλατίνου. Ο σύζυγός/άντρας (της) και ο πατέρας (της) και ο Ιούνιος Βρούτος βρίσκουν αυτή περίλυπη. Η γυναίκα αποκαλύπτει σε εκείνους την προσβολή/αδικία με δάκρυα και αυτοκτονεί/σκοτώνεται με ένα μαχαίρι.

β) Ο πατέρας έδωσε στην κόρη (ένα) φιλή αλλά παρατήρησε ότι αυτή ήταν λιγάκι θλιμμένη. «Τι συμβαίνει» ρώτησε «Τέρτιά μου; Γιατί είσαι λυπημένη; Τι σου συνέβη;» Είχε πεθάνει πράγματι (ένα) σκυλάκι με αυτό το όνομα, που/το οποίο η κοπέλα αγαπούσε πολύ. Τότε ο πατέρας είπε στην Τέρτια: «Δέχομαι τον οινώ».

B.2.

A	B
1. septimus	i. Σεπτέμβριος ii. Σεμινάριο iii. Επτάχρονη
2. modo	i. Μοντέλο ii. Μόδα iii. Μοναξιά
3. pater	i. πατρίδα ii. πατρικός iii. πατάτα
4. lacrimis	i. Δάκρυ ii. Λακωνικότητα iii. Δακρυσμένος
5. dedit	i. Δώρο ii. Δέμα iii. Δίνω

21125-Λύση

B.6.

- i. imperium: αντικείμενο στο perdit
- ii. Filius: υποκείμενο στο laedit
- iii. uxōris: παράθεση στο Lucrētiae
- iv. Illis: έμμεσο αντικείμενο στο aperit
- v. se: αντικείμενο στο interficit
- vi. esse: ειδικό απαρέμφατο
- vii. tristis: κατηγορούμενο στο tu
- viii. catellus: υποκείμενο στο Perierat
- ix. Mi: επιθετικός προσδιορισμός στο pater
- x. Tum: επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει χρόνο

αθηνάϊκή

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ ΙΧ, ΜΑΘΗΜΑ ΧΙΙ

ΚΕΙΜΕΝΟ

α) Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hoc modo imperium perdit. Filius eius Sextus Tarquinius pudicitiam Lucretiae, uxoris Collatini laedit. Maritus et pater et Iunius Brutus eam maestam inveniunt. Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit .

β) L. Aemilio Paulo consuli iterum bellum cum Perse rege gerere obtigit. Ut domum ad vesperum rediit, filiola eius Tertia, quae tum erat admodum parvula, ad complexum patris cucurrit. Pater filiae osculum dedit sed animadvertit eam esse tristiculam. «Quid est» inquit «mea Tertia? Cur tristis es? Quid tibi accidit?».

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα δοθέντα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Να επιλέξετε για καθεμία λατινική λέξη της στήλης Α μια από τις δύο λέξεις της νέας ελληνικής που προτείνονται στη στήλη Β, με την οποία είναι ετυμολογικά συγγενής.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
1. modo	i. τρόπος ii. μόδα
2. perdit	i. καταδότης ii. περνώ
3. vesperum	i. εσπερινός ii. νυχτερινός
4. parvula	i. παύρος ii. μεγάλος
5. cucurrit	i. κουρδίζω ii. κουρσάρος

Μονάδες 10

B.6.α) Να σημειώσετε την ένδειξη Χ στο οικείο πλαίσιο, ανάλογα με το αν οι παρακάτω προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες:

21528

	ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
1.regum: γενική υποκειμενική στα septimus και ultimus		
2.modò: αφαιρετική του τρόπου στο perdit		
3. uxòris: επεξήγηση στο Lucretiae		
4.maestam: κατηγορούμενο του αντικειμένου eam μέσω του inveniunt		
5.cultro: αφαιρετική του τρόπου στο interficit		
6.rege: παράθεση στο Perse.		
7.filiae: άμεσο αντικείμενο στο dedit		
8.tristiculam: κατηγορούμενο στο eam μέσω του animadvertit		
9.meae: επιθετικός προσδιορισμός στο Tertia		
10.tibi: δοτική προσωπική κτητική στο accidit		

(Μονάδες 10)

B.6.β) Ut domum ad vesperum rediit, filiola eius Tertia, quae tum erat admodum parvula, ad complexum patris cucurrit.

Να διακρίνετε τις προτάσεις στην παραπάνω περίοδο λόγου και να τις γράψετε (μονάδες 3). Να αναγνωρίσετε το είδος της πρώτης πρότασης, να γράψετε και να δικαιολογήσετε τον σύνδεσμο εισαγωγής (μονάδες 3), την εκφορά και τη λειτουργία της (μονάδες 4).

(Μονάδες 10)

Μονάδες 20

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

21528-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A α) Ο Ταρκύνιος ο Υπερήφανος, ο έβδομος και τελευταίος απ' τους βασιλιάδες, χάνει την εξουσία (του) με αυτόν τον τρόπο. Ο γιος του Σέξτος Ταρκύνιος προσβάλλει την τιμή της Λουκρητίας, της γυναίκας/συζύγου του Κολλατίνου. Ο άντρας/σύζυγος και ο πατέρας της και ο Ιούνιος Βρούτος βρίσκουν αυτήν περίλυπη. Η γυναίκα τους/σε εκείνους αποκαλύπτει με δάκρυα την προσβολή/αδικία και σκοτώνεται/αυτοκτονεί με μαχαίρι.

β) Στο Λεύκιο Αιμίλιο Παύλο, που είχε εκλεγεί ύπατος/ύπατο για δεύτερη φορά, έτυχε/έλαχε να κάνει/διεξάγει πόλεμο εναντίον/με το βασιλιά Περσέα. Μόλις γύρισε σπίτι του το βραδάκι, η κορούλα του Τερτία, που τότε ήταν πάρα πολύ μικρούλα, έτρεξε στην αγκαλιά του πατέρα. Ο πατέρας έδωσε ένα φιλί στην κόρη/της τη φίλησε, αλλά παρατήρησε ότι ήταν λιγάκι στεναχωρημένη/θλιμμένη. «Τι τρέχει, Τερτία μου;» ρώτησε. «Γιατί είσαι θλιμμένη; Τι σου συνέβη;»

B.2. Να επιλέξετε για καθεμία λατινική λέξη της στήλης A μια από τις δύο λέξεις της νέας ελληνικής που προτείνονται στη στήλη B, με την οποία είναι ετυμολογικά συγγενής.

ΣΤΗΛΗ A	ΣΤΗΛΗ B
1.modο	ii.μόδα
2.perdit	i.καταδότης
3.vesperum	i.εσπερινός
4. parvula	i.παύρος
5.cucurrit	ii. κουρσάρος

B.6.α)

	ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
1.regum: γενική υποκειμενική στα septimus και ultimus		X
2.modο: αφαιρετική του τρόπου στο perdit	X	
3. uxōris: επεξήγηση στο Lucretiae		X
4.maestam: κατηγορούμενο του αντικειμένου eam μέσω του inveniunt	X	
5.cultro: αφαιρετική του τρόπου στο interficit		X

21528-Λύση

6.rege: παράθεση στο Perse.	X	
7.filiae: άμεσο αντικείμενο στο dedit		X
8.tristiculam: κατηγορούμενο στο eam μέσω του animadvertit		X
9.meae: επιθετικός προσδιορισμός στο Tertia	X	
10.tibi: δοτική προσωπική κτητική στο accidit		X

B.6.β) Ut domum ad vesperum rediit = δευτερεύουσα χρονική πρόταση. Εισάγεται με το χρονικό σύνδεσμο ut και δηλώνει το προτερόχρονο και μάλιστα στο παρελθόν, καθώς εκφέρεται με οριστική παρακειμένου. Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα της Κ.Π.(cucurrit)

filiola eius Tertia ad complexum patris cucurrit=κύρια πρόταση
quae tum erat admodum parvula= δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική πρόταση στο
filiola

αθηνάϊσιν

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ ΙΧ, ΜΑΘΗΜΑ ΧΙΙ

ΚΕΙΜΕΝΟ

A. i. Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hoc modo imperium perdit. Filius eius Sextus Tarquinius pudicitiam Lucretiae, uxoris Collatini laedit. Maritus et pater et Iunius Brutus eam maestam inveniunt. Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit.

ii. «Quid est» inquit «mea Tertia? Cur tristis es? Quid tibi accidit?» «Mi pater» respondit illa «Persa periit». Perierat enim catellus eo nomine, quem puella multum amabat. Tum pater Tertiae dixit «omen accipio». Sic ex fortuito dicto spem praeclari triumphi animo praesumpsit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B.2. Για καθεμιά από τις παρακάτω νεοελληνικές λέξεις, να εντοπίσετε μια ετυμολογικά συγγενή τους λατινική λέξη από τα κείμενα, συμπληρώνοντας τον παρακάτω πίνακα:

Λατινικές Λέξεις	Λέξεις με ετυμολογική συγγένεια
	εβδομηκοστός
	μοντέλο
	θηλαστικό
	δάκρυ
	θριαμβευτικός

Μονάδες 10

B.6.α) Να εντοπίσετε τα υποκείμενα των ρημάτων του αποσπάσματος «Perierat... praesumpsit» του δεύτερου κειμένου, συμπληρώνοντας τον παρακάτω πίνακα:

Ρήματα	Υποκείμενα

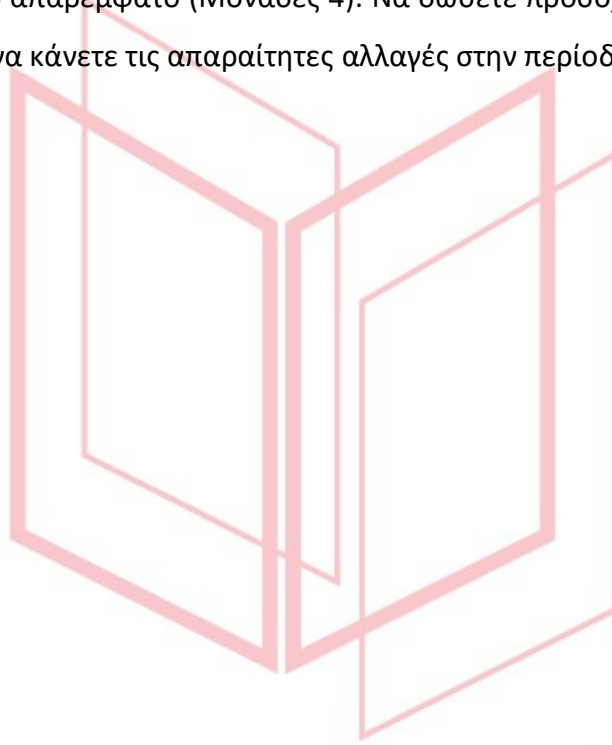
21658

Μονάδες 10

B.6. β) Tum pater Tertiae dixit «omen accipio»: να ξαναγράψετε την περίοδο, τρέποντας το ρήμα accipio σε ειδικό απαρέμφατο (Μονάδες 4). Να δώσετε προσοχή στο υποκείμενο του απαρεμφάτου (4) και να κάνετε τις απαραίτητες αλλαγές στην περίοδο (2).

Μονάδες 10

Μονάδες 20

αθιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

21658-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. i. Ο Ταρκύνιος ο Υπερήφανος, ο έβδομος και τελευταίος από τους βασιλιάδες, χάνει την εξουσία (του) με αυτόν τον τρόπο. Ο γιος του, Σέξτος Ταρκύνιος, προσβάλλει την τιμή της Λουκρητίας, της συζύγου του Κολλατίνου. Ο σύζυγός/άντρας (της) και ο πατέρας (της) και ο Ιούνιος Βρούτος βρίσκουν αυτήν περίλυπη. Η γυναίκα αποκαλύπτει σε εκείνους την προσβολή/αδικία με δάκρυα και αυτοκτονεί/σκοτώνεται με ένα μαχαίρι.

ii. «Τι είναι» είπε «Τερτία μου; Γιατί είσαι λυπημένη; Τι σου συνέβη;» «Πατέρα μου» απάντησε εκείνη «Ο Πέρσης πέθανε». Γιατί / Πράγματι είχε πεθάνει ένα σκυλάκι με αυτό το όνομα, το οποίο η κοπέλα αγαπούσε πολύ. Τότε ο πατέρας είπε στην Τερτία «Δέχομαι τον οϊωνό». Έτσι από έναν τυχαίο λόγο (ο Αιμίλιος Παύλος) προγεύτηκε στην ψυχή του/νοερά την ελπίδα ενός περιλάμπρου θριάμβου.

B.2.

Λατινικές Λέξεις	Λέξεις με ετυμολογική συγγένεια
septimus	εβδομηκοστός
modo	μοντέλο
femina	θηλαστικό
lacrimis	δάκρυ
triumphi	θριαμβευτικός

B.6. α)

Ρήματα	Υποκείμενα
perierat	catellus
amabat	puella
dixit	pater
accipio	ego (εννοείται)
praesumpsit	pater/ilie (εννοείται)

B.6. β) Tum pater Tertiae dixit se omen accipere.

ΜΑΘΗΜΑ ΙΧ, ΜΑΘΗΜΑ ΧΙΙ**ΚΕΙΜΕΝΟ**

α) Tarquinius Superbus, septimus atque ultimus regum, hoc modo imperium perdit. Filius eius Sextus Tarquinius pudicitiam Lucretiae, uxoris Collatini laedit. Maritus et pater et Iunius Brutus eam maestam inveniunt. Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit.

β) L. Aemilio Paulo consuli iterum bellum cum Perse rege gerere obtigit. Ut domum ad vesperum rediit, filiola eius Tertia, quae tum erat admodum parvula, ad complexum patris cucurrit. Pater filiae osculum dedit sed animadvertit eam esse tristiculam. «Quid est» inquit «mea Tertia? Cur tristis es? Quid tibi accidit?».

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα δοθέντα αποσπάσματα.

Μονάδες 20

B1. Με βάση την εισαγωγή του σχολικού βιβλίου σας να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως σωστές ή λανθασμένες:

α. Οι ομοιότητες της Λατινικής γλώσσας με την ελληνική οφείλονται μόνο στην κοινή τους καταγωγή.	
β. Η λατινική γλώσσα ήταν η διάλεκτος των Λατίνων, δηλαδή των κατοίκων της περιοχής του Λατίου, στην οποία βρίσκεται και η Ρώμη.	
γ. Ο Ρωμαίος αιχμάλωτος πολέμου από τον Τάραντα, ο Λίβιος Ανδρόνικος, μετέφρασε την «Οδύσσεια» του Ομήρου χρησιμοποιώντας το «σαντούρνιο» στίχο.	
δ. Η ρωμαϊκή λογοτεχνία είναι αυτοφυής και γεννήθηκε υπό την επίδραση της ελληνικής γραμματείας	
ε. Το πρώτο μεγάλο δάνειο των Ρωμαίων από τους Έλληνες ήταν το αλφάβητό τους: από την αποικία της Κύμης υιοθέτησαν τον 8ο/7ο αι. π.Χ. μια παραλλαγή ελληνικού δυτικού αλφαβήτου.	
στ. Πλήθος λατινικές λέξεις και μαζί με αυτές και τα αντίστοιχα πολιτισμικά φορτία, μεταφέρονται και «πολιτογραφούνται» στο ελληνικό λεξιλόγιο.	

ζ. Η σχέση του ρωμαίου λογοτέχνη με το ελληνικό πρότυπο είναι η δημιουργική πρόσληψη (imitatio) και ο ανταγωνισμός (aemulatio).	
η. Η κωμωδία, ο τελευταίος ώριμος καρπός των Ελλήνων, είναι και το τελευταίο είδος που ωριμάζει στη Ρώμη.	
θ. Μετά την εξάντληση των λογοτεχνικών ειδών ο Ρωμαίος λογοτέχνης περιορίζεται σε επαναλήψεις με τάση επιστροφής στο παρελθόν.	
ι. Η στιβαρότητα, η λογική και συντακτική οργάνωση, η τάση για λιτό, συγκεκριμένο και κατανοητό λόγο αποτελούν φυσικά χαρακτηριστικά της λατινικής γλώσσας.	

Μονάδες 10

B.2. Να επιλέξετε για καθεμία λατινική λέξη της στήλης Α μια από τις δύο λέξεις της νέας ελληνικής που προτείνονται στη στήλη Β, με την οποία είναι ετυμολογικά συγγενής.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
1. modo	i. τρόπος ii. μόδα
2. perdit	i. καταδότης ii. περνώ
3. vesperum	i. εσπερινός ii. νυχτερινός
4. parvula	i. παύρος ii. μεγάλος
5. cucurrit	i. κουρδίζω ii. κουρσάρος

Μονάδες 10

B3. Συμπληρώστε τα κενά των παρακάτω προτάσεων, χρησιμοποιώντας κάθε φορά μία από τις παρακάτω λατινικές λέξεις/φράσεις: alter ego, homo sapiens, corpus, casus belli, tabula rasa.

i) Το _____ με τις επαναληπτικές ασκήσεις που έδωσε ο καθηγητής στην τάξη θα βοηθούσε τους μαθητές στις εξετάσεις.
ii) Θεωρείται ότι ο σύγχρονος άνθρωπος αποτελεί εξέλιξη του _____.
iii) Ο απεσταλμένος κατέστησε σαφές στον ομόλογό του της γειτονικής του χώρας ότι

οποιαδήποτε ενέργεια παραβίασης των συνόρων θα αποτελέσει _____.

iv. Σύμφωνα με τη θεωρία του εμπειρισμού, ο άνθρωπος γεννιέταικαι αποκτά γνώσεις μέσα από τις εμπειρίες και τις αισθήσεις του.

v. Ο πραγματικός φίλος είναι το, ένα «δώρο θεού» που μας συμπληρώνει.

Μονάδες 10

B4. Αντιστοιχίστε τις λατινικές λέξεις της Α στήλης με τη γραμματική τους αναγνώριση στη Β στήλη. Για τον ακριβέστερο εντοπισμό του γραμματικού τύπου που ζητείται, λάβετε υπόψη σας, όπου το κρίνετε αναγκαίο, τη συντακτική λειτουργία του στο εξεταζόμενο κείμενο. Στη Β στήλη δύο χαρακτηρισμοί περισσεύουν.

A'	B'
1. regum	i.γενική ενικού, θηλυκού γένους, ουσιαστικού γ' κλίσης
2. modo	ii. αφαιρετική ενικού, θηλυκού γένους, ουσιαστικού α' κλίσης
3. uxoris	iii. αιτιατική ενικού, θηλυκού γένους, επιθέτου β' κλίσης
4. maestam	iv.ονομαστική ενικού, θηλυκού γένους, επιθέτου γ' κλίσης
5. lacrimis	v.γενική πληθυντικού, αρσενικού γένους, ουσιαστικού γ' κλίσης
6. cultro	vi.ονομαστική ενικού, θηλυκού γένους, επιθέτου β' κλίσης, υποκοριστικό
7. consuli	vii.αιτιατική ενικού, αρσενικού γένους, ουσιαστικού β' κλίσης
8. vesperum	viii. ονομαστική ενικού, θηλυκού γένους, αναφορικής αντωνυμίας
9. quae	ix.αφαιρετική πληθυντικού, θηλυκού γένους, ουσιαστικού της α' κλίσης
10. tum	x.ονομαστική ενικού, ουδετέρου γένους, ερωτηματικής ουσιαστικής αντωνυμίας
11. parvula	xi.αφαιρετική ενικού, αρσενικού γένους,

	συγκοπτόμενου ουσιαστικού της β' κλίσης
12. quid	xii. επίρρημα του χρόνου, άκλιτος τύπος
13. mea	xiii.δοτική ενικού, αρσενικού γένους, ουσιαστικού γ' κλίσης
14. cur	xiv. αφαιρετική ενικού, αρσενικού γένους, ουσιαστικού β' κλίσης
15. tristis	xv. γενική ενικού, θηλυκού γένους, ουσιαστικού ε' κλίσης
	xvi. κλητική ενικού, θηλυκού γένους, κτητικής αντωνυμίας του α' προσώπου για έναν κτήτορα
	xvii. ερωτηματικό επίρρημα, άκλιτος τύπος

(Μονάδες 15)

B.5. Illis femina cum lacrimis iniuriam aperit et cultro se ipsam interficit.

filiola eius Tertia ad complexum patris cucurrit: στα παραπάνω αποσπάσματα να εντοπίσετε τα ρήματα και να τα μεταφέρετε στον παρατατικό, στον μέλλοντα, στον υπερσυντέλικο και στον συντελεσμένο μέλλοντα, διατηρώντας το ίδιο πρόσωπο και την ίδια φωνή. Για κάθε ρηματικό τύπο να γραφεί και το απαρέμφατο ενεστώτα.

(Μονάδες 15)

Μονάδες 30

B.6.α) Να σημειώσετε την ένδειξη X στο οικείο πλαίσιο, ανάλογα με το αν οι παρακάτω προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες:

	ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
1. regum: γενική υποκειμενική στα septimus και ultimus		
2. modo: αφαιρετική του τρόπου στο perdit		
3. uxōris: επεξήγηση στο Lucretiae		
4. maestam: κατηγορούμενο του αντικειμένου eam		
5. cultro: αφαιρετική του τρόπου στο interficit		
6. rege: παράθεση στο Perse.		

21989

7.filiae: άμεσο αντικείμενο στο dedit		
8.tristiculam: κατηγορούμενο στο eam μέσω του animadvertit		
9.meae: επιθετικός προσδιορισμός στο Tertia		
10.tibi: δοτική προσωπική κτητική στο accidit		

(Μονάδες 10)

B.6.β) Ut domum ad vesperum rediit, filiola eius Tertia, quae tum erat admodum parvula, ad complexum patris cucurrit.

Να διακρίνετε τις προτάσεις στην παραπάνω περίοδο λόγου και να τις γράψετε (μονάδες 3). Να αναγνωρίσετε το είδος της πρώτης πρότασης, να γράψετε και να δικαιολογήσετε τον σύνδεσμο εισαγωγής (μονάδες 3), την εκφορά και τη λειτουργία της (μονάδες 4).

(Μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθηνάϊσιν

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

21989-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A α) Ο Ταρκύνιος ο Υπερήφανος, ο έβδομος και τελευταίος απ' τους βασιλιάδες, χάνει την εξουσία (του) με αυτόν τον τρόπο. Ο γιος του Σέξτος Ταρκύνιος προσβάλλει την τιμή της Λουκρητίας, της γυναίκας/συζύγου του Κολλατίνου. Ο άντρας/σύζυγος και ο πατέρας της και ο Ιούνιος Βρούτος βρίσκουν αυτήν περίλυπη. Η γυναίκα τους/σε εκείνους αποκαλύπτει με δάκρυα την προσβολή/αδικία και σκοτώνεται/αυτοκτονεί με μαχαίρι.

β) Στο Λεύκιο Αιμίλιο Πάυλο, που είχε εκλεγεί ύπατος/ύπατο για δεύτερη φορά, έτυχε/έλαχε να κάνει/διεξάγει πόλεμο εναντίον/με το βασιλιά Περσέα. Μόλις γύρισε σπίτι του το βραδάκι, η κορούλα του Τερτία, που τότε ήταν πάρα πολύ μικρούλα, έτρεξε στην αγκαλιά του πατέρα. Ο πατέρας έδωσε ένα φιλί στην κόρη/τη φίλησε, αλλά παρατήρησε ότι ήταν λιγάκι στενοχωρημένη/θλιμμένη. «Τι τρέχει, Τερτία μου;» ρώτησε. «Γιατί είσαι θλιμμένη; Τι σου συνέβη;»

B.1.

α. ΛΑΘΟΣ
β. ΣΩΣΤΟ
γ. ΣΩΣΤΟ
δ. ΛΑΘΟΣ
ε. ΣΩΣΤΟ
στ. ΛΑΘΟΣ
ζ. ΣΩΣΤΟ
η. ΛΑΘΟΣ
θ. ΛΑΘΟΣ
ι. ΣΩΣΤΟ

B.2. Να επιλέξετε για καθεμία λατινική λέξη της στήλης Α μια από τις δύο λέξεις της νέας ελληνικής που προτείνονται στη στήλη Β, με την οποία είναι ετυμολογικά συγγενής.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
1. modo	ii. μόδα
2. perdit	i. καταδότης
3. vesperum	i. εσπερινός
4. parvula	i. παύρος

21989-Λύση

5.cucurrit	ii. κουσάρος
------------	--------------

B.3.

i) Το <i>corpus</i> με τις επαναληπτικές ασκήσεις που έδωσε ο καθηγητής στην τάξη θα βοηθούσε τους μαθητές στις εξετάσεις.
ii) Θεωρείται ότι ο σύγχρονος άνθρωπος αποτελεί εξέλιξη του <i>homo sapiens</i>
iii) Ο απεσταλμένος κατέστησε σαφές στον ομόλογό του της γειτονικής του χώρας ότι οποιαδήποτε ενέργεια παραβίασης των συνόρων θα αποτελέσει <i>casus belli</i> .
iv. Σύμφωνα με τη θεωρία του εμπειρισμού, ο άνθρωπος γεννιέται <i>tabula rasa</i> και αποκτά γνώσεις μέσα από τις εμπειρίες και τις αισθήσεις του.
v. Ο πραγματικός φίλος είναι το <i>alter ego</i> , ένα «δώρο θεού» που μας συμπληρώνει.

B.4.

1.	v
2.	xiv
3.	i
4.	iii
5.	ix
6.	xi
7.	xiii
8.	vii
9.	viii
10.	xii
11.	vi
12.	x
13.	xvi
14.	xvii
15.	iv

B.5.

aperit /aperiebat-aperiet-aperuerat-aperuerit-aperire

21989-Λύση

interficit/interficiebat-interficiet-interfecerat-interfecerit-interficere

cucurrit/currebat-curret-cucurrerat-cucurrerit-currere

B.6.α)

	ΣΩΣΤΟ	ΛΑΘΟΣ
1.regum: γενική υποκειμενική στα septimus και ultimus		X
2.modō: αφαιρετική του τρόπου στο perdit	X	
3. uxōris: επεξήγηση στο Lucretiae		X
4.maestam: κατηγορούμενο του αντικειμένου eam μέσω του inveniunt	X	
5.cultro: αφαιρετική του τρόπου στο interficit		X
6.rege: παράθεση στο Perse.	X	
7.filiae: άμεσο αντικείμενο στο dedit		X
8.tristiculam: κατηγορούμενο στο eam μέσω του animadvertit		X
9.meā: επιθετικός προσδιορισμός στο Tertia	X	
10.tibi: δοτική προσωπική κτητική στο accidit		X

B.6.β) Ut domum ad vesperum rediit = δευτερεύουσα χρονική πρόταση. Εισάγεται με το χρονικό σύνδεσμο ut και δηλώνει το προτερόχρονο και μάλιστα στο παρελθόν, καθώς εκφέρεται με οριστική παρακειμένου. Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα της Κ.Π.(cucurrit)

filiola eius Tertia ad complexum patris cucurrit = κύρια πρόταση
quae tum erat admodum parvula = δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική πρόταση στο filiola

ΜΑΘΗΜΑ VIII, ΚΕΙΜΕΝΟ XII**ΚΕΙΜΕΝΑ**

α) Gaius Plinius Cornēlio Tacito suo salūtem. Ridēbis. Ego tres apros ferōces cēpi. «Ipse?» interrogābis. Ipse. Ad retia sedēbam; erat in proximo non venabulum sed stilus et pugillāres; cogitābam aliquid enotabamque; etsi retia vacua, plēnas tamen cēras habēbam. Silvae et solitudo sunt magna incitamenta cogitatiōnis. Cum in venatiōnibus eris, licēbit tibi quoque pugillāres adportāre: vidēbis non Diānam in montibus sed Minervam errāre. Vale!

β) Perierat enim catellus eo nomine, quem puella multum amābat. Tum pater Tertiae dixit «omen accipio». Sic ex fortuīto dicto spem praeclāri triumpho animo praesumpsit.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική τα κείμενα.

Μονάδες 20

B.1. Να χαρακτηριστούν με το γράμμα Σ (Σωστό) ή με το γράμμα Λ (Λάθος) οι παρακάτω προτάσεις.

- i. Η διαίρεση της λογοτεχνίας σε «χρυσό αιώνα», «αργυρό αιώνα» κ.λπ. συναντάται στη διαίρεση με ιστορικά κριτήρια.
- ii. Η κωμωδία στους Ρωμαίους λογοτέχνες ωριμάζει τελευταία, όπως ακριβώς και στους Έλληνες.
- iii. Κατά την κλασική εποχή στη ρωμαϊκή λογοτεχνία επιδιώκεται η σύζευξη μορφής και περιεχομένου.
- iv. Η πρώτη περίοδος της κλασικής εποχής είναι γνωστή με τον όρο «Αυγούστειοι χρόνοι».
- v. Ο Μάρκος Τύλλιος Κικέρωνας θεωρείται κορυφαίος εκπρόσωπος της πεζογραφίας και ένας από τους μεγαλύτερους ρήτορες της αρχαιότητας.

Μονάδες 10

B.2. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της Α' στήλης με τις λέξεις της Β' στήλης που έχουν ετυμολογική συγγένεια. Τρεις λέξεις της Β στήλης περισσεύουν.

A	B
1. tres	i. καιρός
2. stilus	ii. πατρότητα

22094

3. ceras	iii. τρίτος
4. videbis	iv. ιδέα
5. pater	v. στιλό
	vi. τρέχω
	vii. στήλη
	viii. κηροπήγιο

Μονάδες 10

B.3. Ποια από τις λατινικές φράσεις αντιστοιχεί στο παρακάτω νεοελληνικό κείμενο ;
«Δυστυχώς, δεν μπορώ να στηριχθώ μόνο στα λόγια σου. Πρέπει να υπογράψουμε συμβόλαιο, για να είμαι σίγουρος ότι το σπίτι θα περάσει στην κατοχή μου».

- i. veni, vidi, vici
- ii. scripta manent, verba volant
- iii. casus belli
- iv. dura lex, sed lex
- v. modus Vivendi

Μονάδες 10

B.4. Να γράψετε τον αντίστοιχο τύπο των λέξεων στον άλλο αριθμό, αφού λάβετε υπόψη τη λειτουργία τους μέσα στα κείμενα.

- i. suo
- ii. apros
- iii. retia (το πρώτο)
- iv. stilus
- v. plenas
- vi. silvae
- vii. magna
- viii. tibi
- ix. montibus
- x. catellus
- xi. eo
- xii. quem
- xiii. pater
- xiv. dicto

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

αθλημπινίσις

B.5. Να γραφούν οι ζητούμενοι τύπο των ρημάτων:

- i. ridebis: β' ενικό Οριστικής Παρατατικού, Παρακειμένου, Υπερσυντελικού, απαρέμφατο
Ενεστώτα στην ίδια φωνή.
- ii. erat: γ' πληθυντικό Οριστικής Ενεστώτα, Μέλλοντα, Υπερσυντελικού, απαρέμφατο
Ενεστώτα
- iii. habebam: οι αρχικοί χρόνοι του ρήματος και το β' ενικό Οριστικής Ενεστώτα Παθητικής
Φωνής.
- iv. dixit: γ' ενικό Οριστικής Ενεστώτα και Μέλλοντα της ίδιας φωνής.

Μονάδες 15

B. 6. α)

Να αντιστοιχίσετε κάθε λέξη της λατινικής από την Α' στήλη με μία επιλογή από τις λέξεις της Β' στήλης σύμφωνα με τη σωστή συντακτική απάντηση.

A	B
1. feroces	i.ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός ii.κατηγορούμενο του αντικειμένου
2. ad retia	i.εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο ii.εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο, ειδικότερα του πλησίον
3. venabulum	i. υποκείμενο του ρήματος erat ii. αντικείμενο του ρήματος erat
4. in montibus	i.εμπρόθετος προσδιορισμός της κατεύθυνσης ii.εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο
5. triumphi	i. γενική αντικειμενική ως ετερόπτωτος προσδιορισμός στο spem

22094

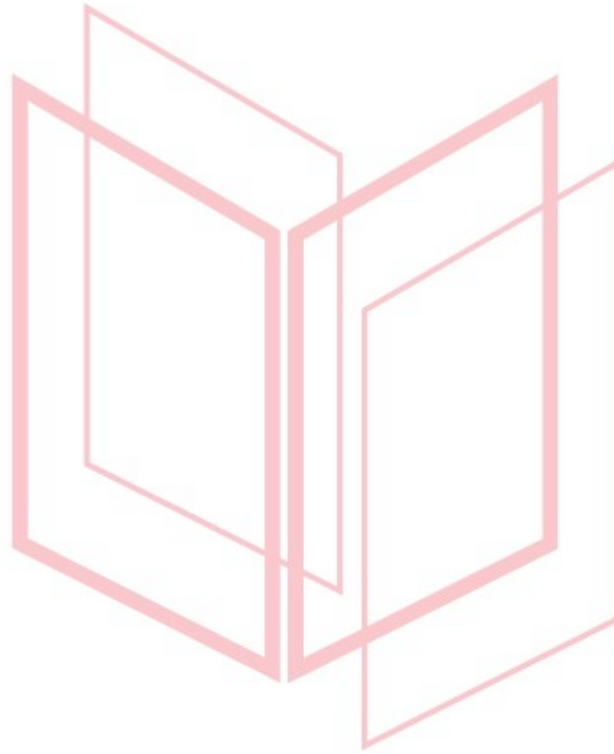
	ii. γενική υποκειμενική ως ετερόπλωτος προσδιορισμός στο <i>srem</i>
--	--

(Μονάδες 10)

β) *ex fortuito dicto* : Να αναλυθεί ο επιθετικός προσδιορισμός σε δευτερεύουσα αναφορική πρόταση.

(Μονάδες 10)

Μονάδες 20

αθλημπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

22094-Λύση

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α. α) Ο Γάιος Πλίνιος στέλνει τις ευχές του στο φίλο του Κορνήλιο Τάκιτο. Θα γελάσεις. Εγώ έπιασα τρία φοβερά αγριογούρουνα/τρεις άγριους κάπρους. «Ο ίδιος;» θα ρωτήσεις. Ο ίδιος. Καθόμουν δίπλα/κοντά στα δίχτυα· πλάι μου δεν είχα την κυνηγετική λόγχη, αλλά τη γραφίδα και πλάκες αλειμμένες με κερί· σκεφτόμουν κάτι και κρατούσα σημειώσεις· αν και είχα τα δίχτυα άδεια, είχα όμως τις κέρινες πλάκες γεμάτες. Τα δάση κι η ερημιά/η μοναξιά είναι μεγάλα ερεθίσματα της σκέψης/του λογισμού. Όταν θα βρίσκεσαι στο κυνήγι, θα μπορέσεις κι εσύ να φέρεις εκεί/μαζί σου τις πλάκες: θα δεις ότι στα βουνά δεν περιπλανιέται η Άρτεμη, αλλά η Αθηνά. Να είσαι υγιής/γερός («υγίαινε», γεια σου)!

β) Γιατί/Πράγματι είχε πεθάνει ένα σκυλάκι με αυτό το όνομα, το οποίο η κοπέλα αγαπούσε πολύ. Τότε ο πατέρας είπε στην Τέρτια «Δέχομαι/λαμβάνω τον οiwνό». Έτσι από έναν τυχαίο λόγο προγεύτηκε στην ψυχή την ελπίδα (ενός) περιλαμπρού/πολύ λαμπρού θριάμβου.

B.1.

- i. Λ
- ii. Λ
- iii. Σ
- iv. Λ
- v. Σ

B.2.

- 1-iii
- 2-v
- 3-viii
- 4-iv
- 5-ii

B.3.

- ii.

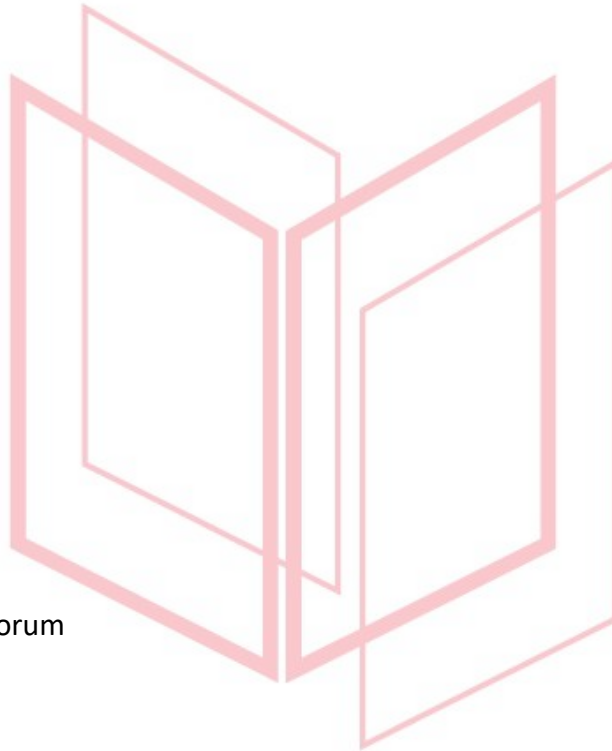
αθημπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

22094-Λύση

B.4.

- i. suo→suis
- ii. apros→aprum
- iii. retia (το πρώτο)→rete
- iv. stilus→stili
- v. plenas→plenam
- vi. silvae→silva
- vii. magna→magnum
- viii. tibi→vobis
- ix. montibus→monte
- x. catellus→catelli
- xi. eo→eis (iis,is)
- xii. quem→quos
- xiii. pater→patres
- xiv. dicto→dictis
- xv. triumphi→triumphorum

B.5.

- i. ridebis: ridebas, risisti, riseras,ridere
- ii. erat: sunt, erunt, fuerant, esse
- iii. habebam: habeo/ habui/ habitum/ habere, haberis και habere
- iv. dixit: dicit, dicet

B.6.α)

- 1-i
- 2-ii
- 3-i
- 4-ii
- 5-i

B.6.β)

ex dicto, quod fortuitum erat

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

αθηνών